SOUVENIR

Combined Marriages & Dewali

Celebration 2011

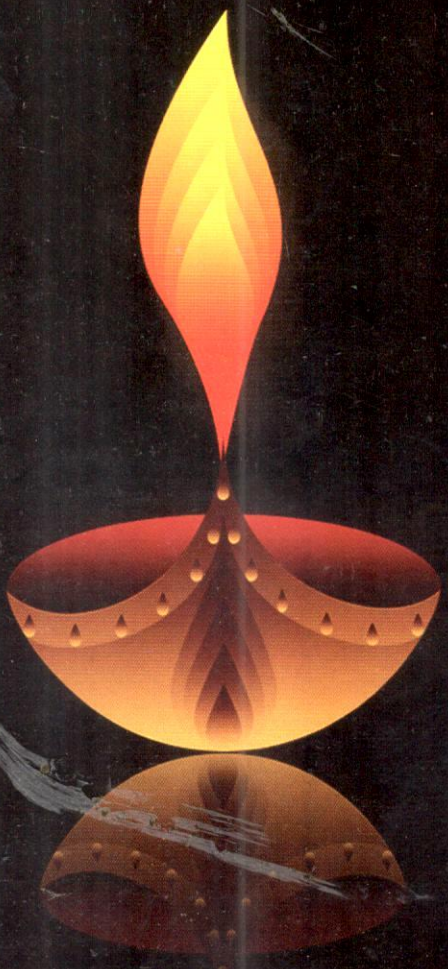
PAKISTAN HINDU COUNCIL

Karachi - Pakistan

Happy Diwali

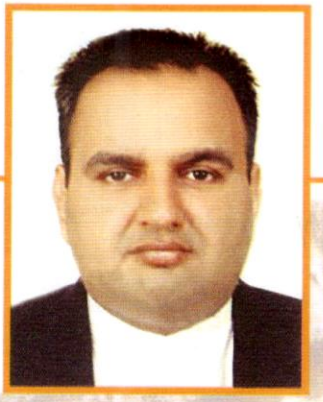
to

Community & ALL

Divine light of Diwali
spread into your Life
Peace, Prosperity, Happiness
and Good Health

PAKISTAN HINDU COUNCIL

Message

DR. Ramesh Kumar Vankwani

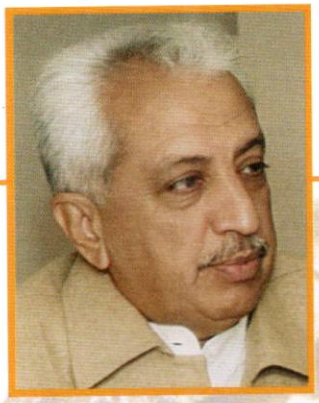
Patron
Pakistan Hindu Council

Pakistan Hindu Council has been founded with prime objective of promoting and protecting interests of Hindu Community in Pakistan. The welfare and well being of the Hindu Community is the main Agenda of Pakistan Hindu council. There was an earnest aspiration and long felt need for such an effective and functional body, which could address equally the day to day and long term issues of the community.

As a member of sindh Assembly for 5 years and 7 years association with Pakistan Hindu Council I have ever made efforts to share their sorrows and help my community members as and whenever possible. Now through this platform our struggle to help the community is a routine practice.

The members of Pakistan Hindu Council are known for their sincere efforts, hard work and devotion to the well being of their own community. With our dedicated efforts we always try to make it sure that persons from all walks of life must benefit equally and in return contribute their efforts to help in strengthen this council.

I extend my sincere thanks to all those who have contributed in making this event a success, as this shewa karya has been an annual featural of this council.

Message

Raja Assermal Manglani

President
Pakistan Hindu Council

On the Behalf of the Pakistan Hindu Council I welcome you all at the function of Combined Marriages and Deepavali 2011.

The council has been arranging these marriages of Needy couples since last 4 years to please both Deen and Dunyia.

Pakistan Hindu Council since its birth in November 2005, have achieved to its credit which is reflective of the spirit and motivation of the team behind Pakistan Hindu Council. On this auspicious occasion of Deepavali, I on behalf of PHC extend my heart felt greetings to all Hindu brothers of Pakistan.

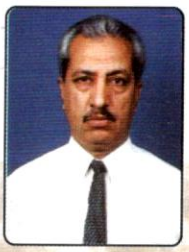
I fell personally indebted to Dr. Ramesh Kumar Vankwani patron PHC and other members of Managing committee, Advisory council , observers in particular and others in General for encounting us in the task to achieve the goal.

May God give us courage to serve the Mankind in General and Hindu Community in particular and to continue these shewa deeds in future as well

Present Managing Committee 2010 - 2012

Dr. Ramesh Kumar Vankwani
Patron

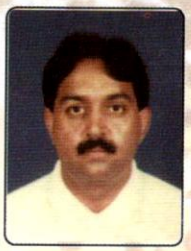
Raja Assermal Manglani
President

Mahesh Kumar Talreja
Vice President

Dr. Mohan Lal Harchandani
General Secretary

Devanand
Joint Secretary

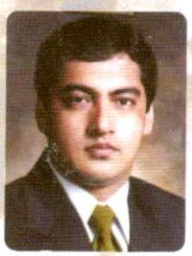
Jiwat Vaswani
Finance Secretary

Hotchand Karmani
Member Managing Committee

Teeka Mal Manghowani
Member Managing Committee

Gopal Khamuani
Member Managing Committee

Narain Jagasia
Member Managing Committee

Parkashlal Moolchandani
Member Managing Committee

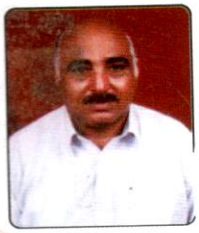
Preemchand Lassi
Member Managing Committee

Advisory Committee 2010 - 2012

Kanaya Lal Gauba

Jethanand Kohistani

Dr. Dayaram Essarani
Minister Sindh (Wild Life)

Ishwardas (Ex. MPA)

Manoharlal Dawani

Dr. Attur Das Sajnani

Dr. Mohan Lal Harchandani

Inder Lal Harpal Das

Observers Panel 2010 - 2012

Chelaram Kewlali

Dr. Ashok Kumar Ratnani

Mukhi Dharmoon Mal

Haridas Hablani

Combined Marriages Diwali Celebration Committee-2010

Gopal Khamuani
(Coordinator)

Bharat Manglani

Preemchand Lassi

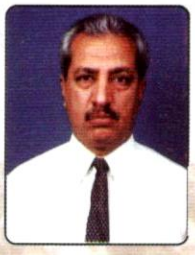

Haridas Hablani

Parkash Moolchandani

Present Managing Committee 2008-2010

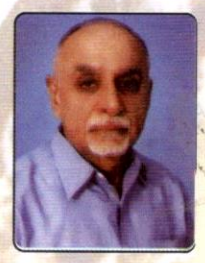
Dr. Ramesh Kumar Vankwani
Patron

Raja Assermal Manglani
President

Mahesh Kumar Talreja
Vice President

Hari Motwani
General Secretary

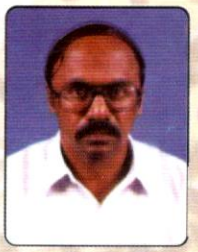
Devanand
Joint Secretary

Jiwat Vaswani
Finance Secretary

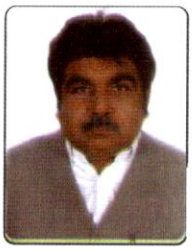
Rana Srichand
Member Managing Committee

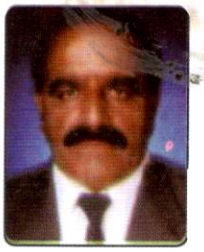
Hotchand Karmani
Member Managing Committee

Inderlal Ahuja
Member Managing Committee

Meeromal
Member Managing Committee

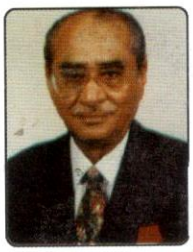

Dewan Lekhraj Manglani
Member Managing Committee

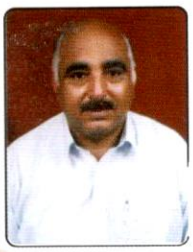
Dr. Hansraj
Member Managing Committee

Advisory Committee 2008-2010

Kanaya Lal Gauba

Jethanand Kohistani

Dr. Dayaram Essarani
Minister Sindh (Wild Life)

Ishwardas (Ex. MPA)

Manoharlal Dawani

Dr. Attur Das Sajnani

Dr. Mohan Lal Harchandani

Inder Lal Harpal Das

Observers Panel 2008-2010

Chelaram Kewlali

Dr. Ashok Kumar Ratnani

Mukhi Dharmoon Mal

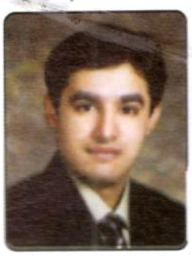

Haridas Hablani

Combined Marriages
Diwali Celebration Committee-2009

Gopal Khamuani
(Coordinator)

Bharat Manglani

Dr.Mohan Lal Harchandani

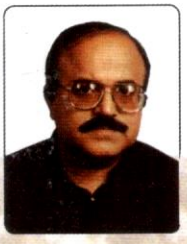

Haridas Hablani

Parkash Moolchandani

Pioneer
Managing Committee 2006-2008

Dr. Ramesh Kumar Vankwani
Patron

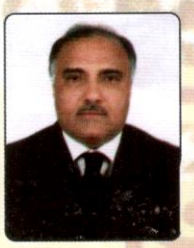
Murli. P. Gangwani
President

Jethanand Lohana Kohistani
Vice President

Visharam A. Tharwani (Late)
General Secretary

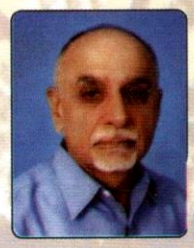
Manohar Dawani
Joint Secretary

Hotchand Karmani
Finance Secretary

Murli Manohar
Member Managing Committee

Hari Motwani
Member Managing Committee

Raja Assermal Manglani
Member Managing Committee

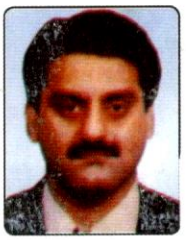
Dr. Srichand Ochani
Member Managing Committee

Rana Scrichand
Member Managing Committee

Dr. Ashok Kumar Ratnani
Member Managing Committee

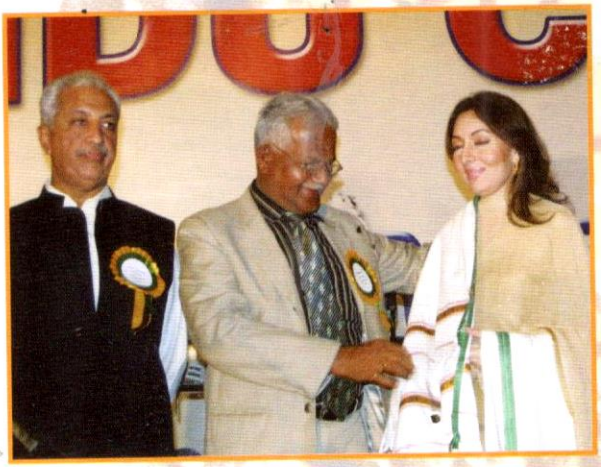

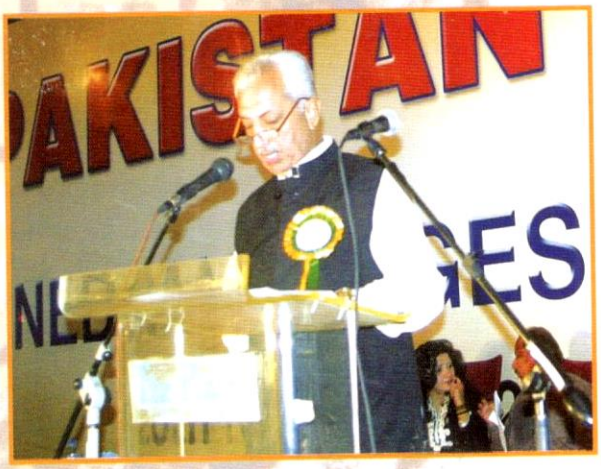
Mahesh Sarwanad
Member Managing Committee

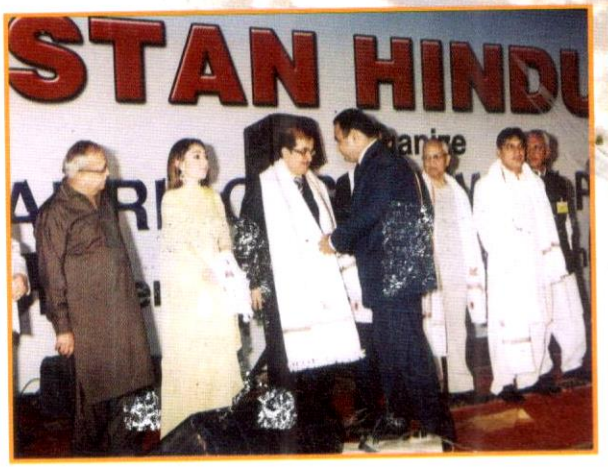
Combined Marriages & Diwali Program 2010

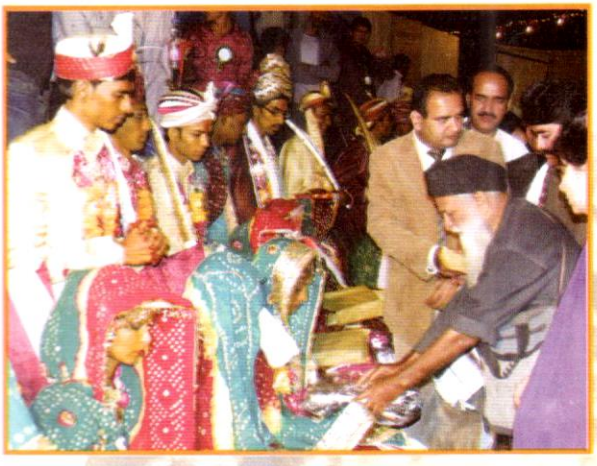

Combined Marriages & Diwali Program 2010

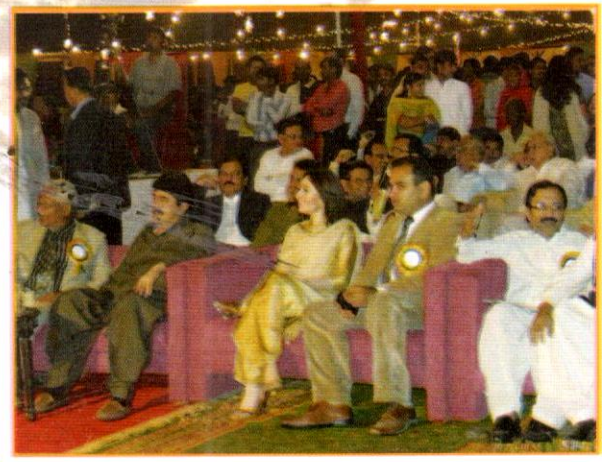

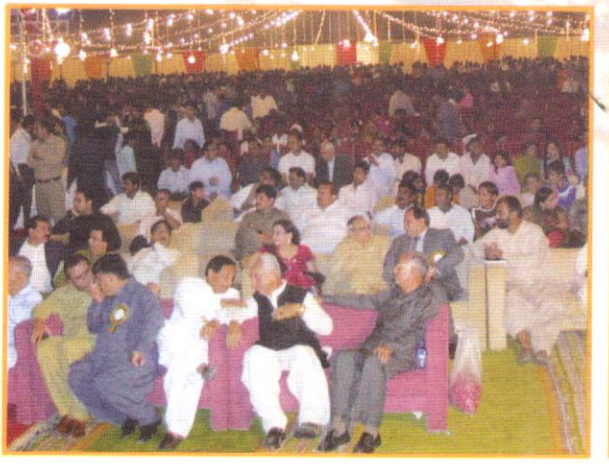
Combined Marriages & Diwali Program 2010

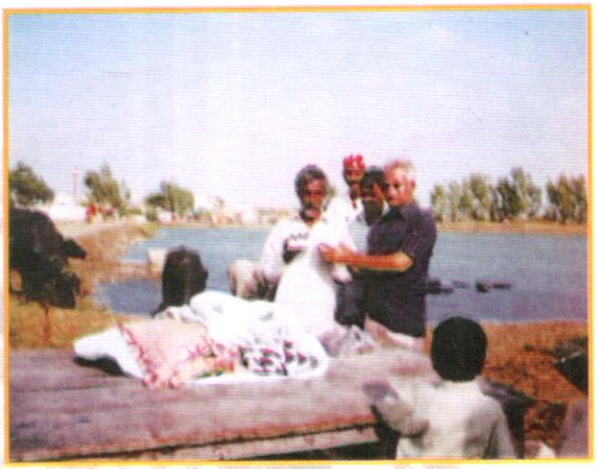

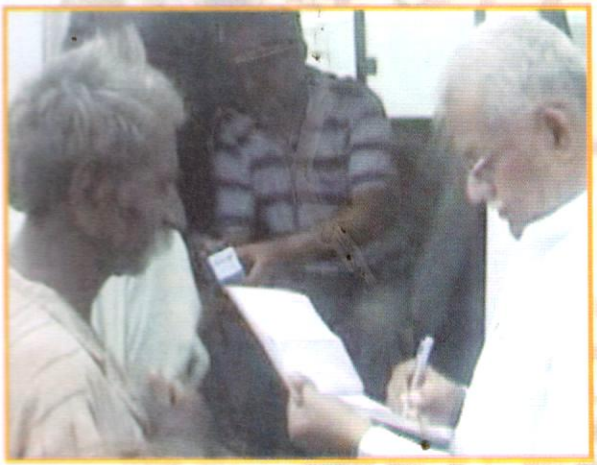

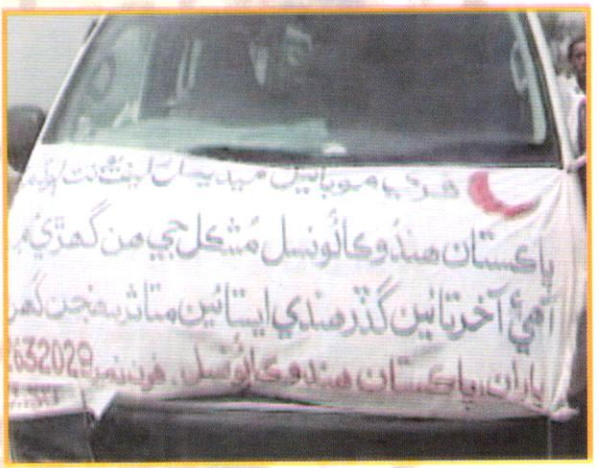

Flood Relief Activities 2011

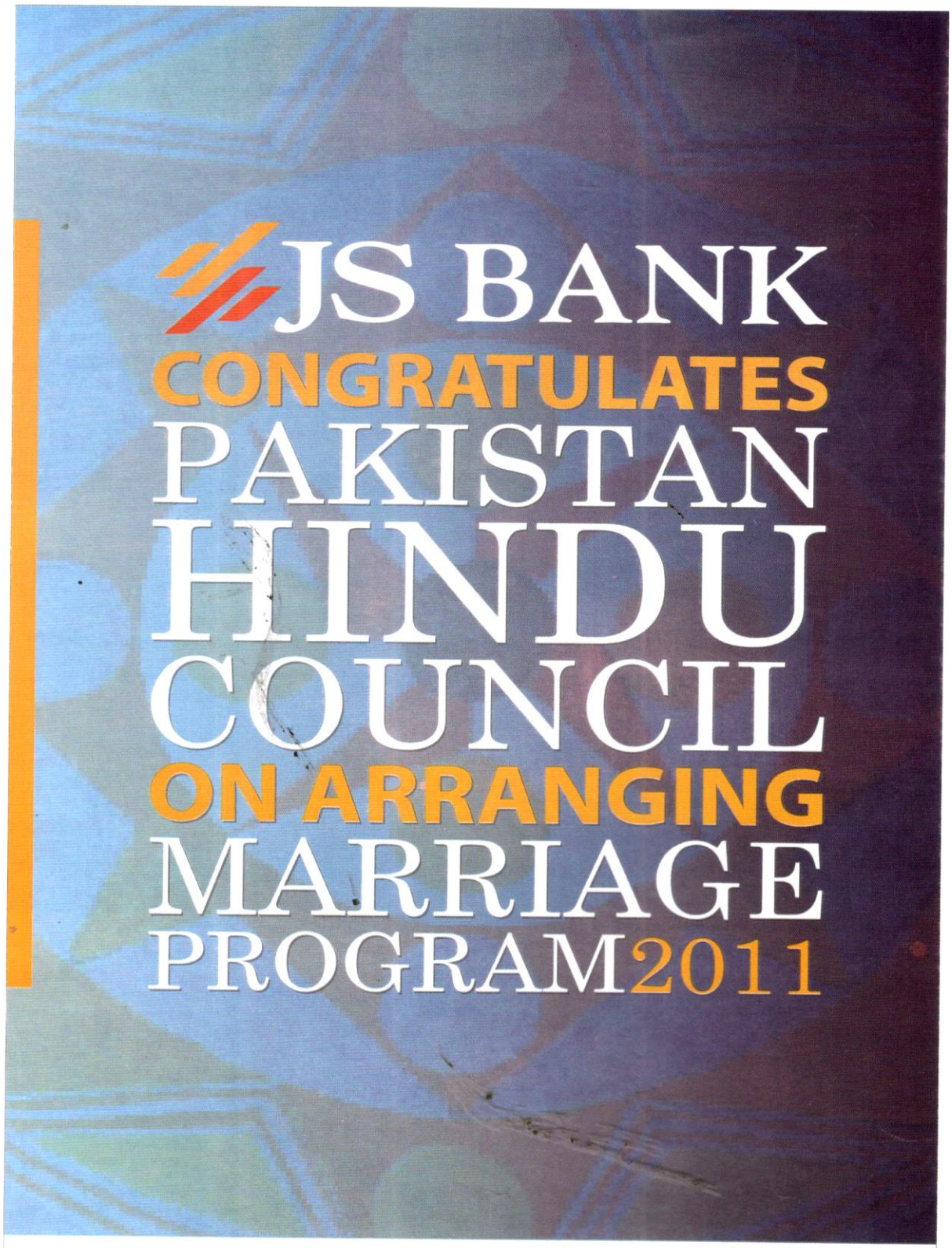

0800-011-22 | www.jsbl.com
Over 130 Branches in 67 cities

JS BANK

HMB - Everywhere you need us to be

With branches all across Pakistan, our network is available to offer a comprehensive range of banking products with the elevated standards of service you deserve - values that have become synonymous with HMB over the years.

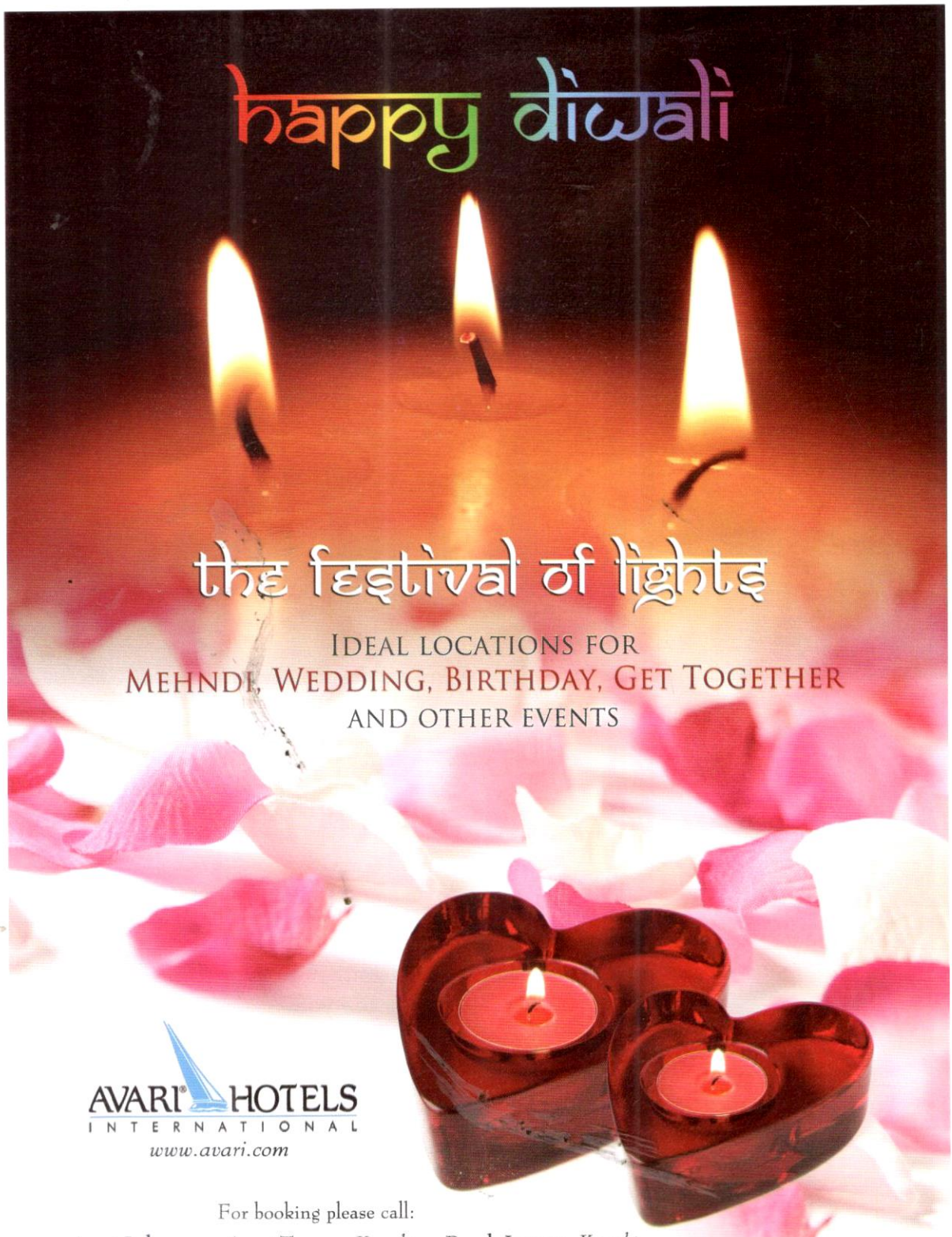
Habib Metropolitan Bank

(Subsidiary of Habib Bank AG Zurich)

24/7 Call Centre 0800 HABIB (42242)

www.hmb.com.pk

Stay ahead... with HMB

happy diwali
the festival of lights
IDEAL LOCATIONS FOR
MEHNDI, WEDDING, BIRTHDAY, GET TOGETHER
AND OTHER EVENTS
AVARI HOTELS
INTERNATIONAL
www.avari.com
For booking please call:
Avari Lahore
042-111 282 747
Avari Towers, Karachi
021-111 282 747
Beach Luxury, Karachi
021-111 254 111
Avari Dubai
0971-4-295 6666
Avari Al-Barsha, Dubai
0971-4-3817777
Avari Xpress, Islamabad
051-282 6101-4

HBL

HABIB BANK
حبیب بینک

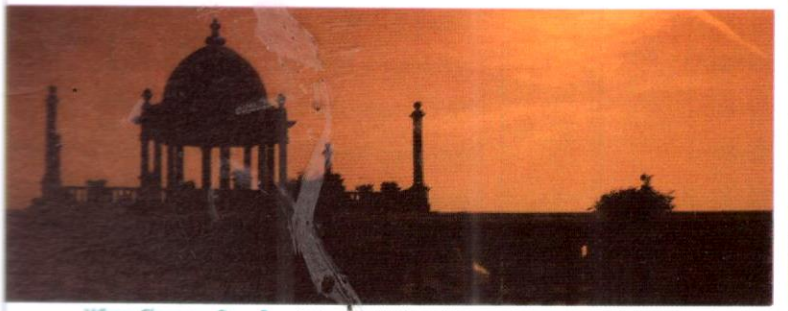
Jahan Khwab, Wahan HBL

Hum hain Pakistan

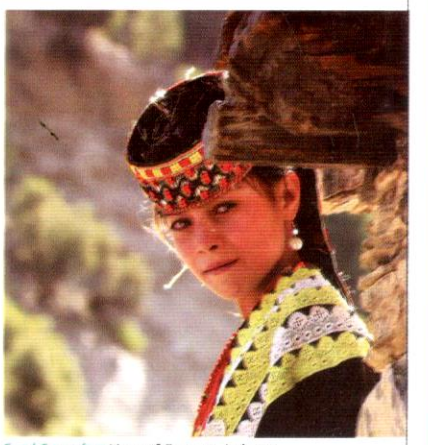
What makes you part of Pakistan? This is the question we asked people to answer through a visual lens, through perspective, through a vision that is uniquely theirs. And whether photography was a profession or pastime - Pakistan was the passion that brought it together.

HBL - Pakistan's largest banking network - shares this collective vision with you today to celebrate the beauty that is Pakistan. Remind yourself, what do you love about your country?

Download any QR code reader to your smartphone and take a picture of the icon to view the entire gallery. Or visit www.wearehbl.com

Where Choppers Once Rose Maira Jupejo, Karachi

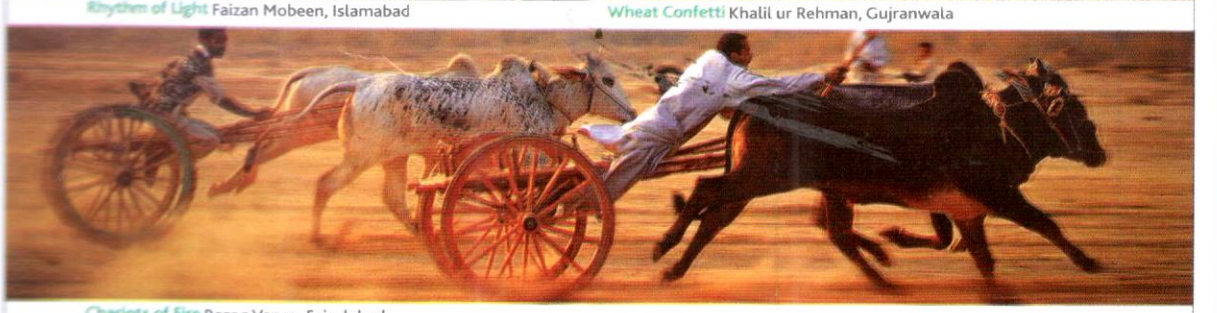
Soul Searcher Yousaf Fayyaz, Lahore

Rhythm of Light Faizan Mobeen, Islamabad

Wheat Confetti Khalil ur Rehman, Gujranwala

Chariots of Fire Razaq Vance, Faisalabad

111-111-425 | www.hbl.com

LIFE MEMBERS PAKISTAN HINDU COUNCIL

S. No.	Name of Members	City/Town	S. No.	Name of Members	City/Town
01	Dr.Ramesh Kumar Vankwani	Karachi	36	Dewan Lekhraj Manglani	Thano Bola Khan
02	Murlidhar P. Gangwani	Karachi	37	Engr.Hotchand Karmani	Mithi
03	Jethanand Kohistani	Karachi	38	Kanayalal Gauba	Karachi
04	Raja Assermal Manglani	Karachi	39	Kartar Lal Ramchand	Karachi
05	Inderlal Herpaldas	Karachi	40	Bihari Lal Durgomal	Karachi
06	Harichand Srichand Rajani	Karachi	41	Srichand Kundan Das Ochani	Karachi
07	Ashok Kumar Rajumal	Karachi	42	Nanikram Hariram Jethwani	Karachi
08	Hari Motwani	Karachi	43	Tekamdas Khatri	Karachi
09	Visharam Tharwani (Late)	Karachi	44	Madan Lal Gordhan Das	Karachi
10	Dr.Ashok Kumar Ratnani	Karachi	45	Boolchand Tharoomal	Karachi
11	Chander Lal Ladakram Pagarani	Karachi	46	Khubchand Ochani	Karachi
12	Dayal Das Ladakram Madhani	Karachi	47	Kesho Lal Gobindram	Karachi
13	Jiwat Vaswani	Karachi	48	Engr.Shamlal Hakumatrai	Karachi
14	Murli Manohar Soni	Karachi	49	Dr.Atturdas Sajnani	Karachi
15	Nirmaldas Moolchand	Kandhkot	50	Ranchordas Bekhatmal (Late)	Karachi
16	Ghansham Chunilal	Kandhkot	51	Ishwardas Pitamberdas	Mirpurkhas
17	Kishanchand Advani	Karachi	52	Dr.Mohanlal Chandiram	Karachi
18	Vishnu Raja Kavi	Karachi	53	Engr.Naraindas Jagesia	Karachi
19	Tolaram Doongarmal	Sari	54	Dr.Nandlal Pirsumal Kesrani	Islamkot
20	Mahesh Kumar Talreja	Kandhkot	55	Mahesh Kumar Essrani	Karachi
21	Bharatlal Lachman Das	Kandhkot	56	Chelaram Kesomal Kewlani	Karachi
22	Gobindram Heromal Chugh	Karachi	57	Tekamal Manghwani	Karachi
23	Satyapal Chunomal	Karachi	58	Devanand Kirpaldas Mankani	Karachi
24	Dr.Girdharilal Dhanomal Veerjiani	Karachi	59	Bhagwandas Lalchand	Hyderabad
25	Dr.Partab Nenwani	Karachi	60	Dr.Shahdev Mohanlal Hirani	Karachi
26	Sunil Kumar Shewakram	Karachi	61	Dr.Parkash Khatwani	Karachi
27	Pehlajrai Sadhumal	Karachi	62	Dayo alias Dayaram	Karachi
28	Satramdas (Ravi Dawani)	Karachi	63	Seth Pesumal Gangomal Arlani	T.B.Khan
29	Sham Lal Daryanomal	Karachi	64	Gopal Khamuani	Karachi
30	Jethamal Jhamandas	Karachi	65	Mukesh Kumar Talreja	Karachi
31	Teckchand Khetpal	Karachi	66	Mukhi Dharmoomal	T.B.Khan
32	Manohar Lal Bhagwan Das	Karachi	67	Sachanand	Karachi
33	Asoodo H. Parchani	Karachi	68	Manoharlal Panjumal	Karachi
34	Haridas Hablani	Karachi	69	Rana Srichand Jetomal	Karachi
35	Nawal Rai Bherumal	Thano Bola Kahn	70	Parshotamdas Vaswani	Quetta

LIFE MEMBERS PAKISTAN HINDU COUNCIL

S. No.	Name of Members	City/Town	S. No.	Name of Members	City/Town
71	Meeromal Sanghar	Sanghar	106	Kundanmal Essardas Sirwani	Hyderabad
72	Shaman Mal Chetandas	Karachi	107	Dilip Kumar Bhojomal	Karachi
73	Sadhumal Ahuja	Karachi	108	Jai Parkash Ukrani	Karachi
74	Nandlal Dewan Topandas	Karachi	109	Dr.Parkash Vishandas Pagarani	Islamkot
75	Sadhumal Meghani	Karachi	110	Dilip Kumar Ramchand Ratnani	Canada
76	Lakhmichand Wadhwani	Karachi	111	Ashok Kumar Pirbhulal Chandra	Mithi
77	Engr.Nandlal Maghandas	Karachi	112	Nathuram Khushaldas	Choore
78	Veebhomal Shakanmal	Matiari	113	Shewakram Jethomal	Hyderabad
79	Heman Kumar Motwani	Islamkot	114	Dhiraumal Pirsumal Madhani	Hyderabad
80	Jai Kumar Basumal	Karachi	115	Parkashlal Moolchandani	Karachi
81	Shamlal Lassi	Karachi	116	Doulatmal Khilomal	Karachi
82	Chander Lal Rejhumal	Karachi	117	Bharat Kumar Manglani	Karachi
83	Dr.Hansraj Mukhi Pirumal	Karachi	118	Kewalram Bhamahani	Hyderabad
84	Premchand Assandas	Karachi	119	Subash Attamram Motwani	Hyderabad
85	Dr.Lekhraj Kella Chunilal Kella	Karachi	120	Dr.Ram Teckchand Bhimani	Hyderabad
86	Cancelled	= = = = =	121	Dr.Chandiram Heromal Shahani	Hyderabad
87	Nanakram Sajanmal Chawala	Ghotki	122	Dr.Prem Kumar Vankwani	Hyderabad
88	Chetandas Katchi	Tando Allahyar	123	Lakhmichand Hariramani	Karachi
89	Inderlal Ahuja	Karachi	124	Doulatram Doultani	Karachi
90	Roopchand Ghansham Das	Karachi	125	Mukesh Kumar Arjundas Shahani	Karachi
91	Mukhi Lalumal Jethomal	Sanghar	126	Heranand Duranomal Harwani	Karachi
92	Ramchand Herpaldas	Karachi	127	Dr.Kishore Mahadev Maheshwari	Hyderabad
93	Lalchand Relumal Sirwani	Sanghar	128	Doulatram Jhumroomal	Hyderabad
94	Mukhi Deoomal Chandan Mal	T.B.Khan	129	Tarachand Kodomal Lohana	Hyderabad
95	Lajpat Shankerlal Dhirani	Mithi	130	Pehlaj Kumar Manglani	Hyderabad
96	Mukhesh Kumar Vasandani	Karachi	131	Daryanomal Versimal	Matli
97	Gotam Mohanlal Kessani	Karachi	132	Haresh Kumar Pehlajmal	Shahdadpur
98	Dr. Mohanlal Bekhomal Andani	Islamkot	133	Assermal Lalchand Lohana	Sanghar
99	Shamanmal Tejanmal Lohana	Hyderabad	134	Khimchand Relumal Panjwani	Hyderabad
100	Mangaldas Nawani	Hyderabad	135	Seth Dilip Kumar Pesumal Arlani	Hyderabad
101	Dayaram Ramoomal Lohana	Hyderabad	136	Ramesh Kumar Manghomal	Karachi
102	Vishnumal Hotumal Chimrani	Hyderabad	137	Assumal Laloomal	Thano Bola Khan
103	Nandlal Asharam Essrani	Hyderabad	138	Bheromal Tejumal	Thano Bola Khan
104	Jiwatram Alias Nathumal	Hyderabad	139	Bhojomal Teckchand	Golarchi
105	Chetandas Jairamdas Ratnani	Hyderabad	140	Ashok Kumar Attumal	Hyderabad

LIFE MEMBERS PAKISTAN HINDU COUNCIL

S. No.	Name of Members	City/Town
141	Ravi Shanker Ranchor Das	Karachi
142	Manoj Kumar Bachani	Mithi
143	Mehromal Veedhomal	Rohari
144	Gehimal Perumal	Khairpur
145	Ramesh Babu Assnani	Mirpurkhas
146	Kirshan Mal Vikiomal	Golarchi
147	Kailash Lal Gopal Das	Shahdad kot
148	Moti Lal Mirchumal Tarwani	Hyderabad
149	Anil Ram Kakooram Batra	Ghotki
150	Khemchand Kundanmal	Karachi
151	Nandlal Mohan Lal Nawani	Hyderabad
152	Leelomal Alias Lilaram	Hyderabad
153	Premchand Mirchumal	Karachi
154	Aloomal Veeromal Lohana	Badin
155	Doulatram Leelaram	Hyderabad
156	Kishanchand Khemanmal	Thatta
157	Bherumal Hotumal Moolani	Thatta
158	Srichand Audhomal Sachdev	Hyderabad
159	Ishwarlal Teckchand Assnani	Hyderabad
160	Pherumal Pohomal	Hyderabad
161	Raj Kumar Tolaram Lohana	Noshero Feroz
162	Kishan Lal Aagurmal Lohana	Sanghar
163	Kanyalal Manglani	Matiyari
164	Samandas Dayaram Veedani	Thano Bola Khan
165	Veeromal Dinani	Thano Bola Khan
166	Rejhumal Chularam	Qazi Ahmed
167	Dilip Kumar Doultani	Hyderabad
168	Dr.Kailash Kumar Lajpatrai	Naukot
169	Veeromal Khilomal	Gadap
170	Lekhomal Alias Lekhraj	Mole Sharif
171	Dr. Ramesh Kumar Soomarmal	Karachi
172	Dr. Ashok s/o Chetumal	Karachi
173	Mrs. Mangla Sharma	Karachi
174	Ashok Kumar Chhabdia	Karachi
175	Dr. Khushaldas Roopchand	Karachi
176	Dr. Gotam Ratan Roopani	Karachi
177	Mr. Sunil Kumar s/o Parmanand	karachi
178	Dr. Shahdev Vankwani	Naukot
179	Mr. Chander Kaloomal Ailani	Naukot
180	Mr. Haresh Kaloomal Ailani	Naukot
181	Mr. Hotchand Bhuromal Lalwani	Naukot
182	Mr. Lala Tirath Bhuromal Amani	Naukot
183	Mr. Bherumal Panjumal Vankwani	Naukot
184	Mr. Chander Metharam Meghjiani	Naukot
185	Mr. Pardeep Sukhdev Kessrani	Naukot
186	Mr. Gotam Lachman Das Bhutani	Hyderabad
187	Mr. Shamdas Vaswani	Hyderabad
188	Cancelled	
189	Mr.Narendar (Ram) SH. Meghjiani	Naukot
190	Mr.Tirath Das Budhumal Ailani	Naukot
191	Mr. Kanhiya Lal Manglani	Matiyari
192	Mr.Mohan Lal Bherumal	Karachi
193	Mr.Shahdev Dalumal	Karachi
194	Mr.Peetumal Sukhram Das	Hyderabad
195	Mr.Moolchand Beramal Harwani	Karachi
196	Mr.Inder Kumar Bhomjimal Ojha	Karachi
197	Mr.Bhesham Ojha	Karachi
198	Mr.Satyapal Boolchand Nagpal	Karachi
199	Mr.Thakoomal	Hyderabad
200	Mr.Jai Kumar Chetram Dhirani	Hyderabad
201	Mr.Jethomal Mohandas	Pangrio
202	Mr.Krishan Lal Photomal	Pangrio
203	Mr.Chandiram Satramdas	Hub Choaki
204	Mr.Mirchumal Vasandmal Rajput	Kotri
205	Mr.Nawal Mal Mukhi Relumal	Karachi
206	Mr.Gopaldas Jhamandas Lund	Karachi
207	Mr.Pardeep Gobindram Chugh	Karachi
208	Mr.Ramesh Lal Giyan Chand	Karachi
209	Mukhi Jethanand s/o Chatermal	Karachi
210	Govind ram Tharoomal Tekwani	Bella Balochistan
211	Tarachand Tekchand Keswani	Utthal Balochistan
212	Asan Das Qeemqt Mal Moolwani	Bella Balochistan

LIFE MEMBERS PAKISTAN HINDU COUNCIL

S. No.	Name of Members	City/Town	S. No.	Name of Members	City/Town
213	Mukaesh Kumar	Ghouspur	224	Prof. Ashok Kumar	Karachi
214	Kishanchand Manglani	Thana Bula Khan	225	Aasharam Das	Mirpur Bathoro
215	Ashok Kumar Punshi	Kashmore	226	Thakur Das	Golarchi
216	Ravi Shanker Hotwani	Khipro	227	Dr. Jeso Mal	Karachi
217	Dr. Jethanand Hotwani	Khipro	228	Babu Heman Das Kothari	Mithi / Karachi
218	Eng. Phero Mal	Jhark	229	Jai Kumar Motiani	Karachi
219	Kishore Kumar	T.B. Khan	230	Lal Chand Wadhwani	Karachi
220	Dr. Ashok Kumar	T.B. Khan	231	Chetan Mal Arwani	Sujawal
221	Dr. Vishno Mal	T.B. Khan	232	Lal Chand Devnani	Nawab Shah
222	Dr. Chetan Mal	T.B. Khan	233	Mohan Das Devnani	Karachi
223	Kishore Kotak	Mithi/ USA			

ASSOCIATE MEMBERS - PAKISTAN HINDU COUNCIL

S. No.	Name of Members	City/Town	S. No.	Name of Members	City/Town
01	Rai Partab Bhagwandas	Karachi	24	Seesomal Assomal Lohana	Moro
02	Suresh Kumar Khimnani	Matli	25	Essardas Revachand	Bhirya City
03	Gopichand Tolaram Behrani	Hyderabad	26	Dr.Shahdev Sitaldas Vankwani	Karachi
04	Nandlal Sitaldas Sadhwani	Mithi Tharparkar	27	Pawan Kumar Pirsumal	Bhirya City
05	Jagdish Kumar Thakkur	Karachi	28	Vikash Inder Lal Ahuja	Karachi
06	Dipak Kumar Birjlal	Karachi	29	Manoj Kumar Lohana	Hyderabad
07	Sitaldas Aialdas Batra	Karachi	30	S.K.Dodani	Karachi
08	Sunil Kumar Birjlal	Karachi	31	Mool Shankar K. Shahani	Naukot
09	Ajeet Kumar Ramesh Lal	Karachi	32	Ghansham Das Shewaram	Naukot
10	Darvesh Kumar Roshan Lal	Karachi	33	Subash Chander Madhavji	Karachi
11	Engr. Lal Ramchand	Karachi	34	Shankar Lal Bharwani	Hyderabad
12	Chander Lal Lalchand	Karachi	35	Jagdish Ramchand Mulani	Hyderabad
13	Tikamdas Jiwatram	Karachi	36	M.Parkash R.Mathani	Hyderabad
14	Bheromal Dhanumal Veerjiani	Karachi	37	Dr.Shankar Mangharam Vankwani	Islamkot
15	Kanhiyalal Aialdas	Karachi	38	Ramesh Bhikhaji Mana	Karachi
16	Goindmal Thadomal	Kandiyaro	39	Dr. Chetan Das Budhumal Ailani	Hyderabad
17	Lalchand Chelomal Lohana	Kandiyaro	40	Sardar Ramesh Singh Advani	Karachi
18	Kailash Kumar Kanyalal	Bhirya City	41	Nathu Ram Mangio Mal	Karachi
19	Kishumal Tolomal Lohana	Bhirya City	42	Haresh Kotak	Karachi
20	Jethomal Gaganmal Lohana	Bhirya City	43	Miss. Rekha Vankwani	Hyderabad
21	Dr.Haresh Kanyalal	Bhirya City	44	Jivraj.K. Maheshwari	Karachi
22	Kishanchand Gopal Das	Karachi	45	Engr. Deep Chand	Choondiko
23	Eidandas Choithram Dulani	Noshero Feroz	46	Dr. Ram Kumar	Hyderabad

LIST OF COUPLES PARTICIPATING IN COMBINE MARRIGES PROGRAMM 2008

S.NO	NAME OF BRIDE & GROOM	ADDRESS	S.NO	NAME OF BRIDE & GROOM	ADDRESS
1	Miss. Tara Bai weds Mr. Sanjay Kumar	Karachi	10	Miss. Aasha weds Mr. Ravi	Karachi
2	Miss. Hansa Bai weds Mr. Kalash	Karachi	11	Miss. Marrium weds Mr. Bhamro	Umerkot
3	Miss. Rena Bai weds Mr. Manhar	Karachi	12	Miss. Sunita weds Mr. Ameet Kumar	Karachi
4	Miss. Soni Bai weds Mr. Valij	Karachi	13	Miss. Anita weds Mr. Raj	Karachi
5	Miss. Pamilla Bai weds Mr. Raju	Karachi	14	Miss. Shobha weds Mr. Aneel	Karachi
6	Miss. Jooti Bai weds Mr. Rajesh	Karachi	15	Miss. Meera Bai weds Mr. Haresh	Karachi
7	Miss. Poonam Bai weds Mr. Sajan	Karachi	16	Miss. Hina weds Mr. Parkash	Karachi
8	Miss. Sonam weds Mr. Manoj	Karachi	17	Miss. Chanda weds Mr. Mahesh	Karachi
9	Miss. Deepka weds Mr. Janti	Karachi			

LIST OF COUPLES PARTICIPATING IN COMBINE MARRIGES PROGRAMM 2009

S.NO	NAME OF BRIDE & GROOM	ADDRESS	S.NO	NAME OF BRIDE & GROOM	ADDRESS
1	Miss. Chanda weds Mr. Faqeero	Tandoallahyar	17	Miss. Jamna weds Mr. Heeralal	Karachi
2	Miss. Madhoo Bai weds Mr. Deepak Kumar	Karachi	18	Miss. Manika weds Mr. Manglo	Karachi
3	Miss. Aneeta weds Mr. Shuheel	Karachi	19	Miss. Bhagwati weds Mr. Sukhio	Nawabshah
4	Miss. Heema Bai weds Mr. Dhanesh Kumar	Karachi	20	Miss. Piyari weds Mr. Prem	Qazi Ahmad
5	Miss. Rekha Bai weds Mr. Mukesh	Karachi	21	Miss. Anita weds Mr. Kanti	Karachi
6	Miss. Latta Bai weds Mr. Baboo Lal	Karachi	22	Miss. Lachmi weds Mr. Mukesh	Karachi
7	Miss. Meena weds Mr. Rajesh	Karachi	23	Miss. Rajni Bai weds Mr. Sunny	Karachi
8	Miss. Tara weds Mr. Kanti	Karachi	24	Miss. Deepa weds Mr. Sham	Karachi
9	Miss. Rajna weds Mr. Dharam	Karachi	25	Miss. Komal weds Mr. Shanti Lal	Karachi
10	Miss. Chanda weds Mr. Rajan	Karachi	26	Miss.Sunita weds Mr.Suneel	Karachi
11	Miss. Rani weds Mr. Kishor	Karachi	27	Miss. Reena weds Mr. Manoj Solanki	Karachi
12	Miss. Jethy weds Mr. Govind	Karachi	28	Miss. Soomal weds Mr. Manoj Narsee	Karachi
13	Miss. Gavri weds Mr. Bherumal	Mirpurkhas	29	Miss. Vijanti weds Mr. Natwarlal	Karachi
14	Miss. Keshoo weds Mr. Dileep Kumar	Sanghar	30	Miss. Sonam weds Mr. Anil Kumar	Karachi
15	Miss. Ajnee weds Mr. Naresh Kumar	Nangar	31	Miss. Aarti weds Mr. Naresh Kumar	Karachi
16	Miss. Sunita weds Mr. Ramesh	Karachi	32	Miss. Muskan weds Mr. Manoj Shanker	Karachi

LIST OF COUPLES PARTICIPATING IN COMBINE MARRIGES PROGRAMM 2010

S.NO	NAME OF BRIDE & GROOM	ADDRESS	S.NO	NAME OF BRIDE & GROOM	ADDRESS
1	Miss. Hina Weds Mr. Gopal	Karachi	29	Miss. Shardha Weds Mr. Vikram Bajaj	Karachi
2	Miss. Lalita Weds Mr. Chandu	Karachi	30	Miss. Rajni Bai Weds Mr. Anil Kumar	Karachi
3	Miss. Komal Weds Mr. Vijay	Karachi	31	Miss. Lachmi Weds Mr. Preemchand	Karachi
4	Miss. Kumari Komal Weds Mr. Ravi	Karachi	32	Miss. Meeni Weds Mr. Tejo	Sanghar
5	Miss. Chanda Weds Mr. Vijesh	Umerkot	33	Miss. Shugna Weds Mr. Bheemo	Badin
6	Miss. Tanoja Weds Mr. Sagar	Karachi	34	Miss. Soomri Weds Mr. Pramchand	Mirpurkhas
7	Miss. Meena Weds Mr. Jayanti	Hyderabad	35	Miss. Sodhee Weds Mr. Heero	Sanghar
8	Miss. Dina Weds Mr. Avinash	Karachi	36	Miss. Neenoon Weds Mr. Partab	Mirpurkhas
9	Miss. Rena Weds Mr. Babu	Karachi	37	Miss. Seetan Weds Mr. Lalji	Badin
10	Miss. Shobha Weds Mr. Dinesh	Karachi	38	Miss. Khemi Bai Weds Mr. Ranjho	Ukmerkot
11	Miss. Anjli Weds Mr. Govinda	Karachi	39	Miss. Lachmi Weds Mr. Laloo	Umerkot
12	Miss. Radhika Weds Mr. Mukesh	Karachi	40	Miss. Devi Weds Mr. Harchand	Sanghar
13	Miss. Aasha Weds Mr. Anil Kumar	Karachi	41	Miss. Shanti Weds Mr. Shewaram	Sanghar
14	Miss. Lata Weds Mr. Chandu	Karachi	42	Miss. Bhuri Weds Mr. Jodho	Umerkot
15	Miss. Madhoon Weds Mr. Devanand	Karachi	43	Miss. Neetoo Weds Mr. Walchand	Umerkot
16	Miss. Jharna Weds Mr. Sham jee	Karachi	44	Miss. Ganga Weds Mr. Khemchand	Umerkot
17	Miss. Rajna Weds Mr. Lachaman	Karachi	45	Miss. Ganga Weds Mr. Kirshan	Mirpurkhas
18	Miss. Meera Bai Weds Mr. Manoj	Karachi	46	Miss. Jamna Weds Mr. Bhagwano	Mirpurkhas
19	Miss. Anita Weds Mr. Anil Kumar	Thatta	47	Miss. Dharman Weds Mr. Rano	Umerkot
20	Miss. Shardha Weds Mr. Vijay Kumar	Karachi	48	Miss. Khatoo Weds Mr. Kheemo	Mirpurkhas
21	Miss. Shama Weds Mr. Ravi Kumar	Karachi	49	Miss. Meeran Weds Mr. Moti	Umerkot
22	Miss. Vijinti Weds Mr.Avinash	Karachi	50	Miss. Dhai Weds Mr. Sajan	Mirpurkhas
23	Miss. Sunita Weds Mr. Ravi	Karachi	51	Miss. Sugna Weds Mr. Leemon	Sanghar
24	Miss. Kumari Joty Weds Mr. Babulal	Karachi	52	Miss. Anilla Weds Mr. Govinda	Karachi
25	Miss. Jamna Bai Weds Mr. Ravender	Karachi	53	Miss. Deman Bai Weds Mr. Haresh	Sanghar
26	Miss. Anna Weds Mr. Amarsi	Karachi	54	Miss. Parvati Weds Mr. Danish	Karachi
27	Miss. Wali Bai Weds Mr. Ravi	Karachi	55	Miss. Kesho Weds Mr.	
28	Miss. Jamna Weds Mr. Jevan	Karachi			

Youth Wing Members of PHC

- Dr.Jai Parkash S/o Tarachand
- Sunil Kumar S/o Popatmal
- Rajesh Kumar S/o Kirshan Lal
- Sunil Dat S/o Vasdev
- Ramesh Kumar S/o Jivraj K.Maheshwari
- Rajesh Kumar Maheshwari
- Mahesh Kumar S/o Ashok Kumar
- Haresh Kumar S/o Ashok Kumar
- Narinder S/o Roop Basant
- Suresh Kumar
- Vijay Kumar S/o Johari Lal
- Mukesh Rana S/o Sugan Rana
- Engr. Pardeep Kumar Sanjhira

Ladies Wing Members of PHC

- Meenakshi D/o Vishnu Parmar
- Anila Rathi D/o Tikamdas
- Mrs.Shobna Khatri D/o Santosh Kumar
- Dr.Susheela D/o Dr.Vijai Kumar
- Dr.Lajwanti Khatwani D/o Shankarlal Lohana
- Miss.Kamala D/o Shankarlal Lohana
- Nirmila Bai D/o Ramesh Lal
- Sonya D/o Ramesh Kumar
- Lakhan Bai W/o Kirori Ram
- Rekha Kishanchand Ochani
- Shabita Khatwani
- Daya Wanti W/o Haresh Sharma
- Parveen Ramesh W/o Ramesh Dhanji
- Aash Kumari Hemnani W/o Chandarlal

GAYATRI MANTRA - ITS MEANING

AUM BHOOR BHUWAH SWAHA,
TAT SAVITUR VARENYAM
BHARGO DEVASAYA DHEEMAHI
DHIYO YO NAHA PRACHODAYAT.

Summary of the Gayatri Mantra

Gayatri Mantra (the mother of the vedas), the foremost mantra in hinduism and hindu beliefs, inspires wisdom. Its meaning is that "May the Almighty God illuminate our intellect to lead us along the righteous path". The mantra is also a prayer to the "giver of light and life" - the sun (savitur).

Oh God! Thou art the Giver of Life,
Remover of pain and sorrow,
The Bestower of happiness,
Oh! Creator of the Universe,
May we receive thy supreme sin-destroyinglight,
May Thou guide our intellect in the right direction.

Gayatri, , is said to have domain over the five senses or pranas, and protects these five life-forces of those who chant the Gayatri Mantra. In her role as the protector, Gayatri is referred to as Savitri.

Word for Word Meaning of the Gayatri Mantra

Aum = Brahma ;
bhoor = embodiment of vital spiritual energy(pran) ; ,
bhuwah = destroyer of sufferings ;
swaha = embodiment of happiness ;
tat = that , savitur = bright like sun ;
varenyam = best choicest ;
bhargo = destroyer of sins ; devasya = divine ;
these first nine words describe the glory of God
dheemahi = may imbibe ; **pertains to meditation**
dhiyo = intellect ; , yo = who ;
naha = our ; prachodayat = may inspire!
"dhiyo yo na prachodayat" **is a prayer to God**

Hence the Gayatri is unique in that it embodies the three concepts of stotra (singing the praise and glory of God), dhyaana (meditation) and praarthana (prayer).

Mangalsutra

MangalsutraIn Hindu weddings, one of the most sacred customs is of tying mangalsutra. It is basically a black and gold beaded necklace with a gold or diamond pendant. Mangalsutra carries immense importance in Hindu weddings as well as in the lives of Hindu married women. A mangalsutra is tied around the neck of the bride by the groom during the wedding rituals. It is a symbol of marriage and is worn by the bride until her husband's death.

The word mangalsutra can be deciphered as 'sacred thread or cord'; as 'mangal' means auspicious and 'sutra' means thread or cord. Though in appearance it looks like a jewelry item, it is definitely much more than that. The concept is thought to have originated in South India, where it is known as thali or thaaly or maangalyam. It is a yellow thread painted with turmeric paste and is tied around the bride's neck with three knots.

However, the shape and size of mangalsutra varies from state to state and region to region. In north India, it is a necklace with black and gold beads with either a gold or diamond pendant. In the west, it consists of two gold rounds with black beads. Moreover, they are available in all sizes from short to long. Considering the importance of mangalsutra, it is worn as a symbol of marital dignity and chastity. It is a promise from a husband to his wife that they will always stay together.

It depicts the union of the husband and the wife and protects them from evil. Whatever might be the meaning, mangalsutra occupies a significant position in Hindu marriages and rituals. Not to forget, women have become quite flexible nowadays, in relation with the custom of wearing mangalsutra. With fast paced development, mangalsutra has also become a fashion statement. Women now go for exclusive designs and are ready to experiment. Thanks to the soap operas on the television, which have significantly contributed to the change in the mindset.

Seven Vows

Seven VowsAn Indian marriage is one of the most serious and scared affair in the society. This is visible from the austerity with which it is performed. A Hindu marriage in particular is all about rituals and customs. There are a number of them which are followed before and after wedding, making it an elaborate ceremony. Every ritual and rite has its own meaning cannot be done away with. However, the most important ones are preformed on the day of the marriage itself. One such custom is solemnizing seven vows or pheras. For more detail, read on.

Without exaggeration, the seven vows or pheras can be said to contain the crux of the practice of marriage. This is attributed to the fact that love marriages performed in temple, marking the holy priest and the almighty as the only witness, only consist of seven vows or pheras. These seven vows are the seven promises which the bride and the groom do to each other for a happy and prosperous life. They are bound together by an unseen bond protected by these promising words.

These seven vows are known as Saptadi, which are performed along with Mangalpheras, which is revolving around the sacred fire. Any marriage is incomplete without these vows and is deemed complete once they are conducted. On the day of the wedding the bride and the groom sit under the Mandap or the scared canopy for this ritual. The bride is seated towards left of the groom before the pheras, while towards the right after they are complete.

The Seven Vows:

Groom: My beloved, our love has become firm by taking the first step together. I will love you and cherish you. I will provide for the welfare and happiness of you and our children. I ask that you promise to share the responsibilities of the home, food and finances.

Bride: My lord, you were kind to give me the responsibility of the home, food and finances. I promise that I shall discharge all my responsibilities for the welfare of the household, family and the children. This is my commitment to you.

Groom: My beloved, by taking the second step, you have filled my heart with strength and courage. May God protect the household and our children.

Bride: My lord, at all times, I shall continue to fill your heart with strength and courage. In your happiness I shall rejoice. I promise that I will always please you with sweet words and take care of the family and our children. In return you shall love me alone as your wife. May God bless you, the household and our children.

Groom: My beloved, by taking the third step together, we have invoked God's blessings in helping grow our wealth and prosperity. Together we will educate our children. I will love you and you alone as my wife. This is my commitment and my pledge to you.

Bride: My lord, I will love you with single-minded devotion. I will treat all other men as my brothers. This is my commitment and pledge to you. You are my joy and my devotion to you is pure.

Groom: My beloved, it is a great blessing that you have walked four steps with me. You have brought auspiciousness and sacredness in my life. May God bless us with obedient and noble children. May they live long.

Bride: My lord, in all acts of righteousness ("dharma"), in material prosperity ("artha"), in every form of enjoyment, and in divine acts such as fire sacrifice, worship and charity, I promise to participate and will always be with you. I will please you in every way I can.

Groom: My beloved, you have enriched my life by taking this fifth step with me. May god bless you. May our loved ones live long and share in our prosperity.

Bride: My lord, this is my humble submission to you. I will share both in your joys and sorrows. Your love will make me very happy. I will always honor you.

Groom: My beloved, by walking six steps with me you have filled my heart with happiness. May I fill your heart with great joy and peace time and time again.

Bride: My lord, may God bless you. May I fill your heart with great joy and peace time and time again. I promise that I will always be with you and will always support you.

Groom: My beloved, by walking this seventh step with me, our love and friendship have become inseparable and eternal. We have experienced spiritual union in God. Now you have become completely mine. I offer my total self to you. May our marriage last forever.

Bride: My lord, I have become your spouse by the law of God, holy fire and the holy scriptures. The promises I have made have been spoken with pure heart and pure mind. All the angels are witnesses to this fact. I shall neither deceive you nor will I ever let you down. May our love for each other and this marriage last forever.

BHAGAVAD GITA SUMMARY

The Bhagavad Gita ("Song of God") is the essence of the Vedas and Upanishads. It is a universal scripture applicable to people of all temperaments, for all times. It is a book with sublime thoughts and practical instructions on Yoga, Devotion, Vedanta and Action. The Bhagavad Gita has influenced many great thinkers over the years.

• Why do you worry without cause? Whom do you fear without reason? Who can kill you? The soul is neither born, nor does it die.

• Whatever happened, happened for the good; whatever is happening, is happening for the good; whatever will happen, will also happen for the good only. You need not have any regrets for the past. You need not worry for the future. The present is happening...

• What did you lose that you cry about? What did you bring with you, which you think you have lost? What did you produce, which you think got destroyed? You did not bring anything - whatever you have, you received from here. Whatever you have given, you have given only here. Whatever you took, you took from God. Whatever you gave, you gave to him. You came empty handed, you will leave empty handed. What is yours today, belonged to someone else yesterday, and will belong to someone else the day after tomorrow. You are mistakenly enjoying the thought that this is yours. It is this false happiness that is the cause of your sorrows.

"Whatever you took, you took from God. Whatever you gave, you gave to him. You came empty handed, you will leave empty handed."

• Change is the law of the universe. What you think of as death, is indeed life. In one instance you can be a millionaire, and in the other instance you can be steeped in poverty. Yours and mine, big and small - erase these ideas from your mind. Then everything is yours and you belong to everyone.

• This body is not yours, neither are you of the body. The body is made of fire, water, air, earth and ether, and will disappear into these elements. But the soul is permanent - so who are you?

• Dedicate your being to God. He is the one to be ultimately relied upon. Those who know of his support are forever free from fear, worry and sorrow.

• Whatever you do, do it as a dedication to God. This will bring you the tremendous experience of joy and life-freedom forever.

Bhagavad Gita Principles by Shankaracharya

Adi Shanaracharya was one of the most prominent teachers of the Vedanta philosophy and one his major contributions was his commentary on the Bhagavad Gita. The foundational principles of the Gita were prescribed by him in simple terms, as stated below.

Purify Your Heart

The core summary of the principles of the Gita, is that man should perform all his tasks and duties with a positive frame of mind with an attitude of detachment towards the rewards of his tasks. This attitude toward work will help him purify his inner being or heart. The only way to purify the heart is to perform work while removing the expectation of rewards from the psyche. Until and unless the heart is purified, man will not develop the burning desire to know the truth - and without this burning desire to know the truth, it is impossible to develop the desire for moksha or liberation.

Develop True Detachment

After the heart is purified, vivek or inner knowledge arises in the man of truth. The development of vivek simply means the ability to distinguish between the transitory (or variable) and the eternal (or absolute). All the constituents of the world are transitory (or variable), and only the aatmaa, which is separate from these constituents, is eternal (or

absolute). When one can experience this truth, their vivek gains immense strength. This strong sense of vivek leads to the development of true detachment towards the world in the seeker's heart.

The Path of Renunciation

Man's progress towards the strengthening of true renunciation is not possible until he becomes detached towards the attainment of happiness and pleasure - in this world and beyond. Renunciation is the primary path to moksha or liberation - and it is through renunciation that sham-, dam-, titeeksha- and karma- liberation are made possible. It is only after one is liberated from these four elements that the gyana or knowledge which is necessary for attaining moksha arises or dawns onto the seeker. It is impossible to reach the state of moksha without obtaining this gyana in it is purest form.

What is true Moksha?

The paths which lead to anitya or impermanent results cannot lead one to the state of moksha. One needs to assimilate the knowledge that man and the supreme brahman are one and the same, before one can move towards moksha. The complete understanding of this truthful knowledge is indeed the state of moksha.

What is Maya?

The apparent (false) distinction between man and brahman is because of nature. The removal of this falsehood is only possible by the dawn of knowledge or gyana. Those who believe otherwise remain trapped in the realm of maya or ignorance. And that maya is the cause of a lot of confusion and misery. It is neither the truth - nor is it the untruth - but it is the abode for dvaita or the philosophy which separates man and brahman.

What is truth?

That is why it has been deemed as unattainable. The truth is that maya is also deception. Since untruth cannot be created from truth and truth and untruth can never meet - this means that untruth has no inherent strength. Hence the world is indeed imaginary and dream-like in nature.

Gita leads to liberation

Bhagwan Shankaracharya is the preacher of the path of liberation and nivritti. He has prescribed that the Gita is the primary path or means for obtaining nivritti. According to him, it is not possible to obtain moksha without committing to sanyasa. This is his repeated teaching. One must keep in mind that Shankaracharya preaches that the path of action or karma is necessary for the purification of the heart and mind.

What is true Sanyasa?

Shankaracharya does not believe that everyone is deserving of or is entitled to the path of sanyasa. The true sanyasa is that in which one does not deliberately give up or relinquish his possessions ; instead, just like a ripened fruit naturally falls from the tree, the man of sanyasa also becomes automatically detached from the world when his time is ripe. Does one need to wait for instructions on when to release a ball of golden hot metal from his hands?

A.K SHIPPING & LOGISTICS
A.K LOGISTICS
A.K SHIPPERS

Suite # 605, 6th Floors Al-Rahim Tower I.I. Chandrigar Road Karachi, Pakistan.
Phone: 92-21-32439029-32 (4 Lines) Fax: 92-21-32443457
E-mail: a.k.shippers@cyber.net.pk info@akgroup.com.pk

جو ناريل پورٽيما ورُڌ ديو جو ته ڀڙ پوجا راکشس راج بَلي جو نوراتري ديوي اُپاسنا جو شو راتري شو پوجا جو ديوالي لڪشمي ۽ يڪش راج ڪُبير پوڄڙ جو ته گرو پورٽيما گرو پوجا جو ساوتري پوجن ۾ بڙ جي وڻ جي پوجا ڪبي آهي، ايئن ڪونهي ته اسين صرف انهن جي ئي پوجا ڪندا آهيون، پر انهن ۾ وياپڪ ايشور جي پوجا ڪندا آهيون، ڇاڪاڻ ته هي ڪل جڳت ايشور جو ئي وراٽ سوروپ Cosmic Form آهي.

تهوار، پرب يا اُتسوَ ته اسين سڀ ڏاڍي جوش ۽ جذبي سان ملهائيندا رهون ٿا، جيڪڏهن هن سان گڏ اسين پنهنجو ڪلياڻ چاهيون ٿا ته اسان کي گهرجي ته اسين انهن هرهڪ جي رهسيه کان واقف ٿي، اهڙو پاڻ بہ پنهنجي اندر ڌارڻ ڪريون، جيئن اهو ملهائڻ هڪ قسم جي ڌارمڪ ساڌنا بہ ٿي پوي.

اڄ ڪلهه ڏٺو ويو آهي ته چند راجسي ۽ تامسي سوپاؤ وارن ماڻهن انهي ملهائڻ ۾ چند حيواني طريقا بہ شامل ڪري ڇڏيا آهن، جيئن ٽڏڙي تي جوا ڪرڻ، شو راتري تي ينگ پيئڻ ۽ هولي تي ڦاڳون (گار گند) ڪرڻ. اهي چيزون ڌرم جو حصو هرگز ڪونہ آهن ۽ ايئن ڪرڻ جو انجام اڳتي هلي ڏاڍو خراب ٿئي ٿو. تنهن کان هر سمجهندار ماڻهو کي پاڻ بچائڻ گهرجي. اسان کي تهوار اهڙي طريقي سان مهائڻ گهرجن جو ڌرم جون آڌياتمڪ، اڌي ديوڪ ۽ اڌي پوتڪ ٽيئي تقاضائون پوريون ٿين. گڏوگڏ پاڻ کي دُشڪرمن کان بہ بچائڻ گهرجي. جڏهن ہيڏاپو ايندو، تڏهن ٿه موت کان ڊجي هرڪو پيو رام نام جپندو وڃائي ته ان ۾ آهي جو انسان جواني ۾ ئي اهڙا شبہ ڪرم ڪرڻ شروع ڪري.

میرا مگن بھئی ہری کے گُن گائے

میرا مگن بھئی ہری کے گُن گائے
سانپ پٹارا رانا بیجا ، میرا ہاتھ دیو جائے
نہائے دھوئے جب دیکھن لاگی ،سالگرام گئی پائے
زہر کا پیالا رانا بیجا، امرت دیا بنائے
نہائے دھوئے جب پیون لاگی، امر اچائے
سُولی سیج رانا نے بیجا ، دیجیو میرا سُلائے
سانجھ بھئی میرا سوون لاگی، مانو پھول بچھائے
میرا کے پربھو سدا سہائی، راکھے وگھن ہٹائے
بھجن بھاو میں مست ڈھولتی، گردھر پر بل جائے

اسان جا تِهوار

Our Festivals

جيئن رنگ روغن ڪرڻ سان اسان جو گهر، ۽ اڇو اُجرو ٽي صاف ڪپڑا پائڻ سان اسان جو جسم وڻندڙ ۽ تندرست ٿيندو آهي، تيئن ئي اسان جا تهوار اُتسوَ ۽ شبِ پرب ملهائڻ بہ ڏرم جو سينگار ۽ نِکار آهن. اهي ملهائڻ سان ماڻهن ۾ ايڪتا وارو پاؤ Feeling of Unity ڏرمي رسمن کان آگاهي Knowledge of Religious Rituals، ڏرم پالڻ ۾ اُتساهہ ۽ خود پنهنجو نج ڪلياڻ ٿيندو آهي. فطري طور هر انسان کي نہ ڪجهہ ملهائڻ Celebration ۾ وڌيڪ دلچسپي رکندو آهي. تنهن ڪري اسان جي ساڌو سنتن انسان جي اهڙي دلچسپي کي بي طرف ڀٽڪڻ کان بچائي، هن جو رخ ڏارمڪ اُتسوَ ملهائڻ طرف ڪري ڇڏيو آهي. جيئن اِهي ملهائڻ سان گڏ انسان جي رُڄي ڏرم ۾ وڌندي رهي.

دراصل تهوار ملهائڻ ۾ ڏارمڪ ساڌنن جا ٽيئي پهلو Aspects آڌياتمڪ، اڌي ديوڪ ۽ اڌي پوتڪ شامل هوندا آهن. اڌي پوتڪ مان مراد آهي تہ سڀ جيو پراڻين جو پلو ڪرڻ، اڌي ديوڪ مان مراد آهي ديوي ديوتائن جو ستڪار، پوجن وغيرہ، ۽ آڌياتمڪ مان مراد آهي پنهنجي آتما جو ڪلياڻ ڪرڻ. جيتوڻيڪ اسين سڀ جا سڀ هن رهسيہ Secret کان پوري طرح واقف ڪونہ هوندا آهيون، تہ بہ هر ماڻهو هن ڏس ۾ ٿورو يا وڌيڪ ساڌن ضرور ڪندو آهي، جنهن جو ڦل ان جي انتهڪرڻ جي شڌي Inner Purity طور ملندو آهي، جيڪو ڏرم ساڌن ڪرڻ ۾ وڏو مددگار ٿيندو آهي.

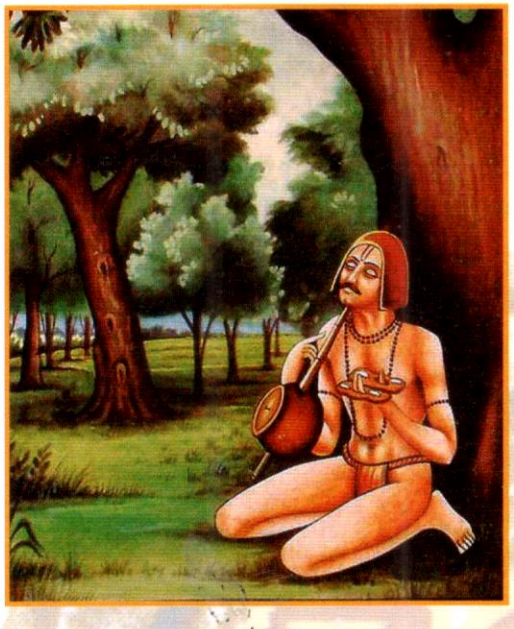
گيتاجي ۾ ڀگوان پنهنجن ويوتين کي بيان ڪندي چيو آهي، "ڪالوسمي" يعني مان ڪال يعني وقت آهيان. تنهن ڪري هر پل ڀگون اُپاسنا جي يوگيہ آهي. پر اسين ايئن ڪري نٿا سگهون. ديوي ياڳوت ۾ بہ ديوي ڀگوتي چيو آهي تہ هر وقت ۽ هر هنڌ ديوي اُپاسنا ڪرڻ گهرجي. تہ بہ ان ڪجهہ ڏينهن ۽ ڪجهہ استانن تي ديوي اُپاسنا جو وڌيڪ مهتوَ (وڏائي) چيو آهي. انهي طرح سان اسان جا جيڪي بہ شبِ پرب آهن، اهي اسان کي ڏسيل طريقن سان ضرور ملهائڻ گهرجن.

جيڪڏهن اسين پنهنجو پنچانگ (ٽپڻو) ڏسنداسين تہ خبر پوندي تہ اهڙو ڪوبہ ڏينهن ڪونہ آهي جڏهن ڪو پرب نہ هجي. ڪنهن ڪنهن ڏينهن تہ هڪ کان وڌيڪ بہ پرب هوندا آهن. انهن مان ڪي پرب علاقائي آهن، ڪي صرف استرين جا آهن، ڪي ڪنيائن جا آهن، ڪي پيٽ پاڻ جا آهن، ڪي ماتائن جا آهن، ڪي پشو پکين جا آهن، ڪي وڻ ٻوٽن جا آهن، ڪي پِترن جا آهن، ڪي بيمارين جا آهن، ڪي جينتيون آهن، ڪي پٽيہ تٽيون آهن، ڪي پنڻن (سمپرداين) جا آهن، ڪي ندين جا آهن، ڪي جبلن جا آهن، تہ ڪي راڪشسن جا آهن. انهن مان ڪافي تهوار تہ پراچين آهن، جيڪي پوري هندو جاتي لاءِ سامانيہ آهن.

اسان جا تهوار ملهائڻ جو رنگ ۽ ڍنگ بہ ماتا پرڪرتي Mother Nature وانگر وچتر ۽ نرالو آهي. هولي رنگن جو تهوار آهي، ڏياري ڏيئا روشن ڪرڻ (روشنين) جو، راکي ڪچن ڏاڻن جو تہ ٽڏڙي هڪ ڏينهن اڳ پچايل کاڌو واپرائڻ جو. روپ چوڏس گهر ۽ گئوماتا کي رنگڻ جو تہ ٻج ٻارس وڇڙن جو، يم ٻيج ٻيٽ جو تہ ڪروا چوٿ استرين جو، گوورڌن پوجا ڀهاڙ جو، گنگا ستم ندي

جنهن کي سد گرو يا ست گرو ڪوٺبو آهي. اهو هڪ ۽ واحد آهي. جيڪو پربرهم پرماتما آهي ۽ هر جيو پراڻي Living Being جي هردي ۾ انتريامي روپ ۾ براجمان ٿي، هر ڪنهن کي سد اُپديش ڪري رهيو آهي. جيڪو سچو اڌيڪاري ششيه آهي، اهو ان جو اُپديش ٻڌي ٿو. باقي ٻيا ان طرف پنهنجو ٻوڙو ڪن ڪري ڇڏيندا آهن. هي سد گرو ايترو ڪرپالو آهي جو سدا اسان سان گڏ آهي. جڏهن اسين پنهنجي ماتا جي گرپ ۾ وياڪل هئاسين، تڏهن اتي اسان کي "سوهم" (يعني اهو برهم مان آهيان) جو اُپديش ڪيو. پر اسان جنم ونندي "ڪوهم" (مان ڪير آهيان) اُچارڻ لڳاسين ۽ اڄا تائين پاڻ کي ڪونہ سڃاڻي سگهيا آهيون.

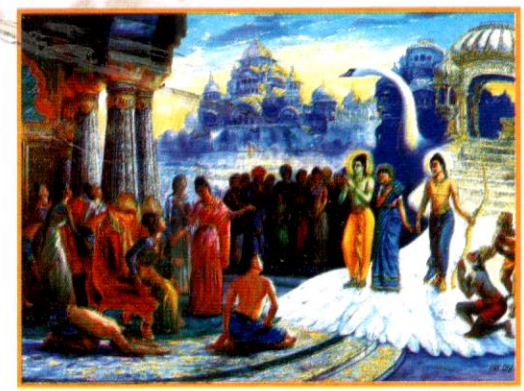
ڪنهن کي گرو ٻٽائڻ ايترو ضروري ڪونہ آهي، جيترو مارگ درشن ڪرائڻ لاءِ سدگرو لاءِ تڙپڻ ۽ ان ۾ شرڌا رکڻ ضروري آهي. اسان کي تنهن ڪري گهرجي تہ جيڪو بہ اپديش اسين ٻڌون ٿا، ان مان جيڪو بہ پاڻ کي پسند اچي، انهي مطابق ساڌن ڪندا رهون ۽ گڏوگڏ اهو بہ اٽل وشواس رکون تہ جتي بہ اسان کي مونجهارو پيدا ٿيو تہ اهو سدگرو اڇي اسان جو مونجهارو ضرور دور ڪري ويندو. اسان کي اهو بہ وشواس رکڻ گهرجي تہ سدگرو اسان کان ايترو باخبر آهي جيترا خود اسين ڪونہ آهيون. مقصد آهي رهنمائي سان ۽ نہ گرو جي درشن سان. سو اهو سدگرو ڪنهن نہ ڪنهن مناسب طريقي سان اسان جي رهنمائي ڪندو رهندو. جيئن گوسوامي تلسيداس جي ان جي ڏرم پتني جي واتان رهنمائي ڪئي.

یادوں میں تیرے شیام، ہم نیر بہاتے ہیں
آتے کیوں نہیں گھنشیام، کیوں آپ ستاتے ہیں۔

بیٹھے ہیں راہوں میں ، پلکوں کو بچھائے ہم
کب ہوگی مہر تیری ، پلکوں ہے تیری رحم
اب اور نہ دیر کرو، ہم تم کو بلاتے ہیں
یادوں میں تیرے شیام ، ہم نیر بہاتے ہیں
آتے کیوں نہیں گھنشیام، کیوں آپ ستاتے ہیں۔

پیاسا ہے دل میرا ، پیاسے ہیں نین میرے
تو پیاس بجھادے شیام ، دے کر درشن تیرے
درشن کو ہم ترسے ، ہمیں کیوں ترساتے ہو
یادوں میں تیرے شیام ، ہم نیر بہاتے ہیں
آتے کیوں نہیں گھنشیام، کیوں آپ ستاتے ہیں۔

ماڻهن کي به ٻڌائيندو رهندو آهي. انهي کري شڪشا گرو انيڪ ٽيندا آهن. ديڪشا گرو اُهي آهن، جن پرم ڌام تہ حاصل ڪيو هجي ٿو، پر شڪشا گروئن ۾ جڳياسُوئن کي به اها منزل ڈيڪارڻ لاءِ، اهي پرم ڌام اندر داخل نٿا ٽيا هجن، پرم ڌام جي ڪناري تي بيٺا هجن ٿا. اهڙا ديڪشا گرو هڪ کان وڌيڪ هوندي به اهي هڪ ئي هوندا آهن. اسان جي نظر ۾ اهي هڪ کان وڌيڪ ٽي سگهن ٿا، پر انهن جي پنهنجي نظر ۾ اهي هڪ ۾ ساڳيا هوندا آهن. انهن ۾ ڪوبہ پيد پاؤ ڪونہ ٿو رهي. اهي پنهنجي مرضي سان، لوڪ ڪلياڻ واسطي، سيني لوڪن ۾ گهمندا ڦرندا رهن ٿا. اهي ديڪشا گرو ايترا ٿہ مهان ٽيندا آهن جو انسان جي اندر جو حال بہ ڄاڻي وٺندا آهن. انهن کي خبر پئجي ويندي آهي تہ اڌياتمڪ پنڌي جي اندر ڪهڙي ڪوٽ آهي، ۽ ان کي اڳتي وڌڻ لاءِ ڪهڙي چيز (ساڌنا) جي ضرورت آهي، ۽ انهن جي چند لفظن جي اُپديش جي ساڌنا سان اسان کي اها منزل حاصل ٽي ويندي آهي.

ڪنهن مهاپرش جو قول آهي تہ "گرو ٽيڻ آسان آهي، پر ششيہ ٽيڻ ڏاڍو مشڪل." اهو سچ بہ آهي. اسين ڏسون پيا تہ هر شخص اپديش پيو ڪري، ہين کي سکيا پيو ڏي. هو اهو بہ نٿو ويچاري تہ سامهون وارو ان کي ہڏي بہ ٿو يا نہ؟ هو ان سکيا جي لايق بہ آهي يا نہ؟ اهڙي پُل اکثر شڪشا گروئن کان بہ ٽيندي رهي ٿي. جيستائين اسين هن رهسيہ، راز کان واقف ڪونہ ٽيندا سين تہ اسين هن دنيا ۾ چو آيا آهيون؟ اسان کي هت چا ڪرڻو آهي" هي دنيا چا آهي؟ ۽ اسان جي منزل ڪهڙي آهي؟ تيستائين اسين کا آڌياتمڪ ساڌنا ڪنداسون ئي ڪونہ. ڪنڌ واري مريض کي جيستائين اها خبر ڪانہ ٿي پوي تہ هو ڪنڌ جو مريض آهي، هو ڪنڌ کان پرهيز چو ڪندو؟ پنهنجو علاج چو ڪرائيندو؟ انهي ڪري ئي ڏرم ساڌنن ۾ اول نمبر تي "شروڻ" يعني ہڏڻ ساڌن رکيل آهي. جڏهن اسين ہڏنداسين، تڏهن ئي واقف ٽيندا سين. ۽ جڏهن واقف ٽيندا سين، تڏهن ئي پاڻ کي سڌارڻ جا ساڌن (تدبيرون) ڪنداسين. ساڌن ڪندي ڪندي پاڻ کي تبديل بہ ڪرڻو پوندو. اسين تہ بس اهوئي سمجهي ويٺا آهيون تہ ڪنهن "نام چڑهئي" کي گرو بڻايو ويو تہ اسان جي گتي ٿي ويندي! گرو بڻجڻ وڏي ذميواري جو ڪاريہ آهي. گرو ئي پنهنجي ششيہ جي گتي جو ذميوار آهي. ششيہ تہ گرو کان غافل ٿي سگهي ٿو. پر گرو ڪڏهن بہ پنهنجي ششيہ کان غافل نٿو ٿئي. اهوئي ڪارڻ آهي جو جيڪي سچا سنت، ساڌو، ودوان يا آچاريہ آهن، اهي ڪنهن کي بہ پنهنجو ششيہ نٿا بڻائين، يا وري ڪنن آزمائشون وڻڻ بعد، ان کي ششيہ بنائيندا آهن. جڏهن گرو دکشٹا جو وقت ايندو آهي تہ اهي پنهنجي ششيہ کان ان جو اهنڪار Ego دکشٹا ۾ گهري وٺندا آهن. اهڙي مهاتما جي ئي شرڻ وڃي، ان کي گرو بڻائڻ گهرجي. "پاڻي پيجئي چان کي، گرو ڪيجئي جان کي." دراصل ششيہ ئي گرو جو بہ گرو آهي. چاڪاڻ جو هڪ سچو ششيہ، ڪافي امتحان وڻڻ بعد ئي ڪنهن کي گرو طور قبول ڪندو آهي.

اکثر چيو ويندو آهي تہ "ديهہ ڌاري گرو" ڪيو وڃي. حقيقت اها آهي تہ هي جڳت ئي گرو آهي، هڪ پائشالا آهي. اها هر پل "مُوڪ واڻي" Silent Voice ۾ اپديش ڪري رهي آهي. پر ڪو اوڏوت دتاتريہ جهڙو ششيہ ئي هن کان اُپديش گرهڻ ڪري سگهي ٿو. شريمد پاڳوت ۾ چيل آهي تہ دتاتريہ جا چوويهہ گرو هئا، جن ۾ پنگلا وڻشيا کان علاوه پشو، پکي، وڻ، ٻوٽا، پهاڙ ۽ پرٿوي بہ شامل آهن. اهو بہ چيل آهي تہ انهن دتاتريہ کي ڪابہ سکيا ڪونہ ڏني، پر دتاتريہ خود انهن کان سکيا پرائي. دارومدار اسان تي آهي تہ اسين سکيا گرهڻ ڪري سگهون ٿا يا نہ؟ جي ڪڏهن ريڊئي جو رسيور Receiver ئي خراب هوندو تہ اهو ڪا اسٽيشن ڪيئن پکڙيندو. جيڪڏهن اول اسين پاڻ کي اپديش گرهڻ ڪري جي لايق ئي ڪونہ بڻائينداسين تہ ديهہ ڌاري گرو چا ڪندو؟ جڏهن اسين پنهنجي ہڏي جو رسيور درست ڪنداسين تہ اسان کي هر هنڌان اپديش ملندو رهندو.

گُرو

Spiritual Precepator

اسان جي سناتن ڌرم ۾ گرو جي وڏي مهما ٻڌايل آهي. ايتري قدر چيل آهي ته "گرو بنا گتي ناهين." تنهن ڪري هر ڌارمڪ پنٿي Seeker of Truth گرو پرٿا (رسم، رواج Tradition) ۾ وشواس (اعتماد Belief) رکي ٿو. لفظ گرو جي معنيٰ آهي "اگيان يا ناواقفيت جي انڌڪار کي دور هٽائڻ وارو". اهو ته اسان سيني جو انوبؤ (مشاهدو Experience) آهي ته جنم کان وٺي مرڻ تائين هر انسان سکيا، علم يا ودیا لاءِ هر وقت ٻي جو محتاج رهي ٿو. هن لحاظ کان جيڪو به ماڻهو جنهن به ماڻهو کي، جيڪا به سکيا ڏي ٿو اهو ماڻهو سکيا پرائڻ واري ماڻهو جو هڪ قسم جو گرو ئي آهي. پر هن ليک ۾ اسان جو وشئ، موضوع Subject هڪ اَڌياتمڪ گرو Spiritual Preceeptor آهي.

ڪوبہ رستو، مارگ Path صرف اهو شخص ٻڌائي سگهي ٿو. جنهن خود ان رستي تي اڳ سفر ڪيو هجي ٿو. انهي طريقي سان منزل ۾ ان جو مارگ به اهو شخص ٻڌائي سگهي ٿو. جنهن پاڻ سفر ڪري اها منزل هٿ ڪئي هجي ٿي، اڌياتم مارگ جي آخري منزل آهي موکش، نرواڻ، پرم ڌام. تنهن ڪري پرم ڌام جو مارگ اهوئي شخص ڏيکاري سگهي ٿو. جنهن خود پرم ڌام پراپت ڪيو هجي ٿو. پر هت وڏي ڪٺنائي پيدا ٿي ويندي آهي. جيئن پاڻي جو ڦڙو، (قطرو) سمنڊ سان ملي پنهنجي انفراديت وڃائي، سمنڊ بڻجي ويندو آهي. ايئن ئي پرم ڌام ۾ پهچڻ وارو پُرش به پنهنجي انفراديت وڃائي پرم ڌام ٿي ويندو آهي. (پرم ڌام ۽ پرماتما ٻئي هڪ ۽ ساڳيا آهن). تنهن ڪري اهڙو پُرش اسان کي مارگ ٻڌائڻ لاءِ رهي ئي ڪونہ ٿو. يا ايئن به چئي سگهجي ٿو ته پرم ڌام حاصل ڪرڻ بعد ان پُرش جي حالت هڪ گونگي شخص جهڙي ٿي ويندي آهي. جيڪو ڳڙ کائڻ بعد ان جو سواد نٿو ٻڌائي سگهي.

ودیا، علم Knowledge، ٻن قسمن جو آهي، اپرا Lower ۽ پرا Higher. جيڪو علم هن سنسار Cosmos جي باري ۾ آهي ان کي اپرا ودیا ڪوٿجي ٿو. ۽ جيڪو علم هن سنسار کان اڳتي Beyond جو آهي، تنهن کي پرا ودیا ڪوٿجي ٿو. سنساري علم کي جڙ ودیا Material Knowledge. ۽ ان کان پري جي علم کي چيتن ودیا Spiritual Knowledge به ڪوئي سگهجي ٿو. جيستائين اسين جڙ Matter کان پوري طرح واقف ڪونہ ٿيندا سين، تيستائين جڙ ۽ چيتن Matter & Spirit، جي تميز ڪيئن ڪري سگهنداسين؟ يعني اول جڙ ودیا کان واقف ٿيڻ لازمي آهي، ان بعد ئي چيتن ودیا کي ڄاڻڻ جا اسين اهل، قابل، اڌيڪاري ٿي سگهنداسين. نہ صرف اسان جا ٻيا ڌرم شاستر پر خود ويدَ به اسان کي اپرا وديائي سيکارين ٿا. وید به آخر ۾ "نيتي، نيتي" يعني اهو به نہ، اهو به نہ، جو اعلان ڪري، اسان کي ايا به اڳتي وڌڻ جو اُپديش ڪندا آهن.

گرو ٻن قسمن جا ٿين ٿا، شِکشا گرو ۽ دِيکشا گرو. شکشا گرو اهي آهن، جيڪي اسان وانگر ايا تائين اڌياتمڪ پنٿي آهن. فرق صرف ايترو آهي جو اُهي هن مارگ تي اسان کان گهڻو اڳتي پهتل هوندا آهن. انهن جي سکيا به شاسترن وانگر اپرا ودیا ئي ٿيندي آهي. اهو قدرت جو اصول آهي ته جيڪو به شخص جيڪا به سکيا يا علم پرائيندو آهي، اهو پنهنجي ئي اڀياس خاطر ٻين

اهوئي ڪارڻ آهي جو وید به آخر ۾ "نيتي، نيتي" يعني اهو به نہ. اهو به نہ جو اعلان ڪري اسان کي صلاح ڏيندا آهن تہ اڳتي ئي اڳتي وڌندا رهو. ايستائين جيستائين نہ صرف مارگ، رستو Path ڪٿي، پر مارگي، مسافر Truth Seeker به نہ رهي، ۽ اهائي منزل Destination آهي. اسان کي پنهنجو ڌرم جاڻڻو ڪونہ آهي، پر ان جهڙو ٻڌجڻو آهي. انهي ڪري چيل آهي تہ گرو به اسان کي منزل تي ڪونہ پهچائيندو آهي، پر منزل تي پهچڻ لاءِ رستو ڏيکاريندو آهي. اهو پنڌ هر ڪنهن کي پنهنجو پاڻ ڪرڻو آهي. اُتي پهچڻ لاءِ ڪا سواري به ڪانہ آهي ۽ هر ڪنهن کي اڪيلوئي اتي پهچڻو آهي.

اهو پرم ڌرم هڪ اهڙي اٿاهہ ساگر سمان آهي، جنهن اندر پرم ستيہ جا موتي پريا پيا آهن. اهو اننت ساگر اسان هرهڪ جي اندر سمايل آهي، جنهن کي اسين "چد اَڪاش" ڪوٺيندا آهيون، وقت بوقت يوگي، رشي، مُني، آچاريہ، سنت ۽ مهاتما ڌيان Meditation ذريعي هن ساگر اندر ٽٻي هڻي، ستيہ جا کي موتي هٿ ڪري، انسان ذات جي ڪلياڻ لاءِ اسان جي اڳيان رکندا آهن. وید، جيڪي ڪتابي صورت ۾ به دستياب آهن، انهن ۾ اهڙا ئي ستيہ جا موتي (وچن) سمايل آهن، جن کي اسين "شُروتيون" ڪوٺيندا آهيون. چاڪاڻ تہ رشيئن سمادي اوستا دوارا انهن جو انويوڳ ڪيو هو. يعني ٻڌا هئا، تنهن ڪري اسين انهن کي شروتيون Revelations ڪوٺيون ٿا. چاڪاڻ تہ اسان جي ڌرم جو بنياد هن پرم ستيہ تي ٻڌل آهي، تنهن ڪري اهو نت نئون ۽ سدا دائم ۽ قائم آهي. هت اهو به ٻڌائڻ ضروري آهي تہ هن اننت ساگر ۾ ايڏا بہ بي شمار موتي پريا پيا آهن، جيڪي وقت بوقت مهاپرش اَٽيندا رهندا، ۽ جن ماڻهن کي انهن مان جيڪي به پنهنجي سوياو مطابق ٺيڪ لڳندا، انهن کي اپنائيندا رهندا.

ڪڏهن ڪڏهن ايئن به ٿيندو آهي جو چند ايوگيہ پرش غلطي سان اهڙا موتي به هٿ ڪري آٽيندا آهن، جيڪي سچا نڌا هجن ۽ تنهن ڪري اهي ڪجهہ عرصي لاءِ جڏا ڪري، پوءِ نشٽ ٿي وڃن ٿا. اوچ نيچ وارو پيد پاؤ، ڪوڙا موتي هجڻ سبب، هاڻ ختم ٿي رهيو آهي. پر ورڻ آشرم وارا سچا موتي اڄ به ستيہ آهن. اسان جي ڌرم جا مُول متا Fundamental Principles جن جي بنياد ترڪ، نيايہ، منطق، Logic تي ٻڌل آهي، اهي اٽل ۽ سدا لاءِ قائم رهڻ وارا آهن. تنهن ڪري اسان کي سناتني، ويدانتي يا هندو ڪوٺائڻ يا ڪوٺجڻ ۾ وڏو فخر آهي.

سماج Society ۾ رهندي، هر انسان جا ڪرتويہ ۽ اڌيڪار، فرائض ۽ حقوق Liabilities & Rights الڳ الڳ آهن، ۽ هن لحاظ کان ڌرم جون شاخون Branches به انيڪ آهن. ورڻ ڌرم، آشرم ڌرم، پُتر ڌرم، ڪنيا ڌرم، ماتر ڌرم، پُتر ڌرم، پتني ڌرم، ناري ڌرم، پُرش ڌرم، راج ڌرم، پرجا ڌرم، اَپت ڌرم وغيره وغيره اهي سڀ سناتن ڌرم جا انگ آهن. ڪنهن به شخص جي ڌرم کي مقرر نٽو ڪري سگهجي. چاڪاڻ تہ هر ڪنهن جي ڌرم جو دارومدار ڪال (زمان) Time، ديش (مڪان) Space، پرسٽتي (حالات) Circumstances ورڻ، آشرم، جنس وغيره تي ٻڌل آهي، جيڪي تبديل پذير آهن. هڪڙو ئي وهنوار ڪنهن هڪ شخص لاءِ ڌرم آهي تہ بي لاءِ پرڌرم ٿي سگهي ٿو. انهي طرح سان هڪڙو ئي وهنوار اڄ انهن لاءِ ڌرم آهي تہ سياڻي پرڌرم ٿي سگهي ٿو. سچ ڳالهائڻ ڌرم آهي، پر اهڙو سچ، جنهن جي ڳالهائڻ سان فائدي جي بجاءِ الٽو نقصان ٿئي، اهو ڌرم ڪونہ آهي. سچ اهوئي ڌرم آهي، جيڪو پريہ، مدُر ۽ ڪلياڻڪاري هجي. گيتاجي ۾ ڀڳوان شري ڪرشڻ چيو آهي تہ "هر انسان کي گهرجي تہ هو ايشور پراپتي کي پنهنجو لکش Aim بڻائي، لوڪ سنگرهہ For the Welfare of Universe، پنهنجي ورڻ آشرم جا ڪرتويہ ڪرم، آسڪتي رهيت Without Desire of any Fruit ٿي، ڪندو رهي.

هندو ڌرم

HinduDharma

اسان کي سڌ هئڻ گهرجي ته اسان جي ويدن، درشنن School of Thought (مڪتب فڪر)، سمرتين چاهي ٻين ڌرم شاسترن ۾ لفظ "هندو" ڪٿي ٻه استعمال ڪونه ٿيل آهي. اهو لفظ ته گهڻو بعد ۾ (اٽڪل ٻه هزار سال اڳ)، ٻين کان الڳ سڃاڻپ واسطي، اسان تي ٽوپيو ويو آهي، ۽ اسان ٻه مصلحتن، تبديل ٿيل حالات انوسار، هن لفظ کي قبول ٻه ڪري ڇڏيو آهي. شروع ۾ ته گڏيل اُپ کنڊ جي سڀ رهواسين کي هندو ڪوٺيو ويندو هو، پر بعد ۾ صرف ويدڪ ڌرم وارن کي ئي هندو ڪوٺيو ويو. نه ته حقيقت اها آهي ته اسان جو ڌرم صرف "ڌرم" آهي. هن کي Religion يا مذهب ڪوٺڻ سان مڪمل تعريف نٿي ڪري سگهجي. اهو لفظ "ڌرم" بنيادي لفظ Roof Word "ڌر" Dhr مان ٺهيل آهي، جنهن جو مطلب آهي، جهلڻ، آڌار. To Hold. جيڪو انسان جو هن لوڪ، دنيا، جهان World ۽ پرلوڪ، ٻي دنيا The World hereafter ۾ آڌار ٺئي. ڪلياڻ ڪري، اهو ڌرم آهي، تنهن ڪري چيل آهي ته "ڌارَيتي اِتي ڌرمہ". درحقيقت اسان جو ڌرم هڪ سنسڪرتي ۽ سيبتا Culture & Civilization ٻه آهي، جنهن مطابق هر ماڻهو جو روزمره جو ڪايڪ (جسماني) Physical، واچڪ (زباني) Lingual ۽ مانسڪ (ذهني) Mental وهنوار اهڙو هجي جو لوڪ ۽ پرلوڪ ٻنهي ۾ ڪلياڻ ٿئي يعني "يتو ابيوديہ نهشرئيس چ سِدّي، سہ ڌرمہ" (ڪٹاد رشي).

اسان جو مڃڻ آهي ته نه صرف هر ماڻهو جو، پر هر جيو پراڻي (جاندار) Living Being توڙي هر جڙ پدارٿ Material Object جو پڻ پنهنجو نج يا ذاتي Personal ڌرم ٿيندو آهي. جنهن کي اسين "سوَ ڌرم" ڪوٺيندا آهيون، جيئن سج جو ڌرم آهي روشني ۽ گرمي. تنهن ڪري هن لحاظ کان اسين چئي سگهون ٿا ته جيترا ٻه ماڻهو آهن، ايترائي ڌرم (پنٿ، مت يا طبقا) آهن. هن حساب سان ڌرم جا ٻه رخ، پهلو Aspects آهن. سامانيہ Common، جيڪو سيني لاءِ ۽ هر وقت ساڳيو آهي ۽ پيو وشيش Particular جيڪو هر ماڻهو لاءِ الڳ الڳ آهي ۽ جيڪو وقت ۽ حالات پٽاندر تبديل ٿيندو رهي ٿو. جنهن کي اسين هندو ڌرم ڪوٺيون ٿا، ان کي جيڪڏهن ڪو مناسب نالو ڏيئي سگهجي ٿو ته اهو آهي "ويدڪ ڌرم" يا "سناتن ڌرم" ۽ هن جي پيروڪارن کي اسين ويدانتي يا سناتني ڪوٺي سگهون ٿا. اسان جو اهو وشواس، اعتماد Belief آهي ته اسان جي ڌرم جو سواءِ خود ايشور جي، ڪو ٻيو بانيِ Founder ڪونه آهي. اسين ويدن کي ٻه "اپَرُوشيہ" يعني ڪنهن انسان جا نه ٻڌايل، ڪوٺيندا آهيون. ويدن جو چوڻ آهي ته پربرهم پرماتما هن برهمانڈ Cosmos جي رچنا Projection سان گڏ ستيہ Truth ۽ رِتَ Law کي ٻه نافذ ڪري آڳيا ڪئي ته رت مطابق جيون بسر ڪري، ستيہ کي پراپت ڪريو. ڌرم انهن ستيہ ۽ رت جو ميل، مرڪب آهي. اسين هن کي سناتن Eternal انهي ڪري ڪوٺيندا آهيون، جو جيڪو شخص هن ڌرم جو ٺيڪ طرح سان پالڻ ڪري ٿو، اهو خود سناتن ٿي وڃي ٿو.

جيتوٽيڪ اسان جي ڌرم جا ويدن کان علاوه ٻيا بيشمار شاستر آهن، تڏهن ٻه برطانيہ جي آئين Constitution وانگر اسان جو ڌرم ٻه اڻ لکيل Unwritten آهي. اُن کي نه صرف لکي نٿو سگهجي پر اَنروَچنيہ يعني ناقابل بيان Indescribable هئڻ سبب ان کي زبان سان مڪمل طور بيان ٻه نٿو ڪري سگهجي. تنهن ڪري خود ويدن جو چوڻ آهي، "اَڪشرسيہ ڌرمَسيہ شِروُتيہ کا ديشناکرا" يعني پرم ڌرم يا پرم ستيہ کي جڏهن لفظن ۾ بيان نٿو ڪري سگهجي ته پوءِ ڇا جا شاستر ۽ ڇا جو اپديش؟

جيڪڏهن اهڙن پوتن سان اسان جو ڪو ذاتي تعلق هوندو يعني پالتو جانور يا پکي هوندو ته ان کي کاڏو پاڻي ڏيڻ پوت يگيه ۾ شمار ڪونه ٿيندو.

اتڻي يگيه: هن کي نر يگيه يا منوشيه يگيه به ڪوٺبو آهي. اتڻي مان مراد آهي مهمان. پر اهڙو مهمان جيڪو اوچتو اچي ۽ ان سان ڪو رشتو ناتو به نه هجي. پر هو واقعي ۾ سداچاري ۽ ضرورت مند انسان هجي. جيئن ڪو پرديسي مسافر، سنياسي، پکشو، ساڌو مهاتما وغيره. پر چور، ڊاڪو، لٽيرو، هتيارو، لچ لفنگو وغيره اتڻي نٽو ٿي سگهي. اتڻي اهو آهي جيڪو کائي پي ڪجهه آرام ڪري هلندو ٿئي. اهڙي طرح سان گهر آيل اتڻي کي ويهڻ لاءِ آسن، پيئڻ لاءِ پاڻي، کائڻ لاءِ پوجن ۽ ڪجهه ساعت آرام ڪرڻ لاءِ وچاڻو (هنڌ) ڏيڻ سان اتڻي يگيه ٿي ويندو آهي. پر اها سيوا آدرستڪار ۽ مان سان ڪرڻ ضروري آهي. (جيڪڏهن گهر ۾ ڪو مرد نه هجي ته اهڙي اتڻي کي گهر جي اندر اچڻ نه ڏجي. هونئن به اڇلهه جي دؤر ۾ ماڻهن جي سچاٽپ ڏاڍي مشڪل ٿي ويئي آهي، تنهن ڪري اتڻي يگيه جو پالڻ ڪرڻ ۾ ڏاڍي ساوڌاني ڪرڻ بيحد ضروري آهي. اهڙو سون ٿي گهريو جو ڪن چني.)

پتر يگيه: اسان جا ابا ڏاڏا (ماتائون ڏاڏيون پڻ) Ancestors جيڪي پرلوڪ وڃي چڪا آهن، انهن کي پتر Manes ڪوٺبو آهي. اسان کي پنهنجو هي جسم انهن کان ٿي مليو آهي. انهن اسان جو پالڻ پوشڻ به ڪيو آهي. تنهن ڪري انهن جو اسان تي هڪ قسم جو قرض Liability چڑهيل آهي، جيڪو لاهڻ اسان جو ڪرتويه، فرض Duty آهي. اهو قرض لاهڻ تمام آسان آهي. جيڪو پترن جا شراڌ، پنڊ دان ۽ ترپڻ ڪرڻ سان ۽ سنتان پيدا ڪري ونش ريکا، نسل Lineage جاري رکڻ سان لهي ويندو آهي. انهن کارين کي ٿي پتر يگيه ڪوٺيل آهي.

ديو يگيه: پرجاپتي برهما هي جڳت اتپن ڪري، سڀ پراڻين کي صلاح ڏني ته يگيه ذريعي هڪ ٻي جي مدد ڪري، سکي رهو. برسات ديوتائن جي ڪرپا سان وسندي آهي، جنهن سان اناج پيدا ٿيندو آهي، جنهن تي اسان جي زندگي جو دارومدار آهي. اسان کي جيڪو به آهار (کاڏو) ديوتائن جي ڪرپا سان ملي ٿو، انهي جو ڪجهه حصو اگني هوتر (هوَن) ذريعي آهوتي ڏيئي ديوتائن کي ارپڻ ڪرڻ سان ديوتائن کي آهار ملي ويندو آهي ۽ اسين ديوتائن جي قرض کان آزاد ٿيندا آهيون. اهوئي ديو يگيه آهي. هر گرهستي کي هر روز ننڍڙي پيماني تي (گهٽ ۾ گهٽ هرندڙ اگني ۾ گيهه مليل ٿوري روٽي وجهڻ سان) اهو ديو يگيه ڪرڻ گهرجي.

برهم يگيه: هن کي رشي يگيه به سڏبو آهي. اَڌياتم وديا، برهم گيان يا وید اسان کي اسان جي آدي کالْ Ancient جي رشيئن جي ڪرپا سان ئي حاصل ٿيل آهي. انهن جي ٻڌايل مارگ تي هلي، اسان پنهنجو جنم سڌارڻ کپي. سنسار چڪر کان مُڪت ٿي سگهون ٿا. اهو قرض لاهڻ لاءِ اسان لاءِ ضروري آهي ته هرروز ڌرم شاستر جو سواڌيايه Study ڪريون، انهن مان آدرش پرايون ۽ ان مطابق آچرڻ ڪري پنهنجو ڪلياڻ ڪريون. ايئن ڪرڻ سان رشي يگيه ٿي ويندو آهي.

ڏسو، ڪيڏو نه اُدار هردیه (فراخ دل) اسان جو ڌرم آهي، قرض لاهيندي، ٻين کي سک پهچائيندي، پنهنجو ڪلياڻ ٿي وڃي ٿو. اهي اَڌياتم جون ڳالهيون آهن، جن کي سمجهڻ لاءِ انهن ۾ شرڌا ۽ پنهنجي ڪلياڻ جو چاهه هجڻ ضروري آهي. سوپاڳيه سان اسان جي هندو جاتي ۾ اهڙا سنسڪار پرمپرا کان جاري آهن، البت اڄ جي واتاورڻ، ماحول سبب ڪجهه نربل ٿيل آهن، جنهن جو افسوس آهي. گيتا جي ۾ چيل لوڪ سنگره Universal Welfare جي پُورتي اهي پنج مهايگيه ڪرڻ سان ٿي وڃي ٿي.

پنج مهايگيه

اسان جي سناتن هندو ڌرم مطابق هر انسان جي جيون (زندگي) جا چار حصا آهن، جن کي آشرم Stages of Life ڪوٺبو آهي. بلترتيب اهي آهن (1) برهم چريه آشرم يعني Life of Celibacy (ڪنوارپڻي جو زمانو)، (2) گرهست آشرم Life of House Holder (گهر بار وارو زمانو)، (3) وان پرست آشرم The Life of Forest (گهر گرهست کان آزاد ٿيڻ جو زمانو) ۽ (4) سنياس آشرم Life of Total Retirement. چاهي ڪو ماڻهو انهن ڳالهين کان واقف هجي يا نه هجي، اهي آشرم هر ڪنهن سان لاڳو ٿين ٿا. سناتن ڌرم ۾ انهن آشرمن جا مخصوص ڌرم نيم به مقرر ڪيل آهن. هن ليک جو تعلق فقط گرهست آشرم سان آهي.

گرهست آشرم کي ٻين آشرمن کان وڌيڪ اُتم Superior چيل آهي، ڇاڪاڻ جو سنسار جي گهڻي ذميواري گرهستي تي آهي. جڏهن گرهست آشرم جون ذميواريون ٻين آشرمن کان وڌيڪ مقرر ٿيل آهن ته هن آشرم جي ڌرم نيمن ۾ به ڪافي لچڪ رکيل آهي، يعني جيڪو گرهستي پنهنجي آشرم ڌرم جو بخوبي پالڻ ڪري ٿو ته ان لاءِ موکش Salvation پائڻ آسان ٿي وڃي ٿو.

گرهست جيون گذاريندي، انسان کان ڪجهه وڌيڪ پاپ ڪرم اڻڄاڻائي ۾ به ٿي وڃن ٿا ۽ انهن کان پاڻ کي روڪي نه سگهجي. اٽو پيهندي يا پيهارائيندي، گهر ۾ پاڻي رکڻ جا برتن صاف ڪندي، چُلهه هاريندي، اناج صاف ڪندي، ٻهاري پائيندي يا اڏا ٻيا گهرو ڪارڻ ڪندي، انيڪ ننڍڙن جيوَ جنتوئن جي هتيا (مارڻ) اڻ ٽر آهي. تنهن ڪري انهن جو پرايشچت Expiation ڪرڻ به انيواريه (لازمي) ٿي وڃي ٿو. هن کان علاوه هر انسان تي سڀ جيو پراڻين Living Beings، پِترن Manes، ديوتائن Demi Gods ۽ رشين Seers & Sages جو هڪ قسم جو قرض چڙهيل هوندو آهي. جيڪو گرهست آشرم ۾ ئي رهندي لاهي سگهجي ٿو. يعني پنج مهايگيه ڪرڻ سان نه صرف اڻڄاڻائي ۾ ڪيل جيو هتيائن جو پرايشچت ٿئي ٿو، پر ان سان گڏ گرهستي اڳ چيل قرضن کان به مڪت، آزاد ٿي ويندو آهي، يعني ايڪ پنٿ، دو ڪاج. هڪ ڏڪ سان ٻه شڪار.

لفظ يگيه جو نالو ٻڌي، اسان جو خيال ڌرم شاستر ۾ چيل اشوَميڌ، راجسويه، پُتر ڪاميشٽي، سروَميڌ يا رامايڻ دور ۾ رشين پاران ٽيندڙ اگني هوتر وارن يگين طرف هليو وڃي ٿو ۽ تنهن ڪري اسين پاڻ کي انهن جي ڪرڻ کان قاصر سمجهي، يگيه طرف ڏيان به نٿا ڏيون. درحقيقت انهن پنج مهايگين ۽ اڳ ۾ چيل يگين ۾ ڏينهن رات جو فرق آهي. اهي پنج مهايگيه ڪرڻ ۾ بيحد آسان آهن ۽ انهن جو قل اڳ چيل يگين جي قل کان وڌيڪ ڪلياڻ ڪاري آهي. انهي ڪري ئي انهن کي صرف يگيه نه پر مهايگيه ڪوئيل آهي. اهائي ته سناتن ڌرم جي گرهست آشرم تي ڀگوان جي ڪرپا آهي! اڳ ۾ چيل يگيه ته سَڪامي (پنهنجي ذاتي فائدي وارا) آهن، پر اهي پنج مهايگيه نشڪامي آهن. اهي ڪرڻ سان گرهستي پاپ کان ڇٽي وڃي ٿو. قرض کان آجو ٿئي ٿو ۽ ان اندر پڳتي پاڻ وڌي ٿو. اهي پنج مهايگيه آهن (1) پُوت يگيه، (2) انتي يگيه، (3) پِتر يگيه، (4) ديو يگيه ۽ (5) برهم يا رشي يگيه. انهن جو مختصر تفصيل هن ريت آهي.

پُوت يگيه: انسان کان سواءِ پرٿوي تي رهندڙ جيترا به جيو پراڻي (جاندار) آهن، انهن کي پُوت ڪوٺبو آهي. (هت پوت مان مراد جن پوت ڪونه آهي.) جيڪڏهن غور سان ڏٺو وڃي ته خبر پوندي ته اهي سڀ، سڌي طرح سان يا اڻ سڌي طرح سان انسان ذات لاءِ ڪنهن نه ڪنهن نموني ڪارائتا آهن. پنهنجي پهچ آهر جيو جنتوئن، پکي پشوئن، وڻ ٻوٽن وغيره کي انهن جي يوگيه ڪاڏو پاڻي ڏيڻ سان پوت يگيه ٽيندو آهي. پر اهو ياد رکجي ته

کي پنهنجي هرديء ۾ ڌارڻ ڪري، ان جي مانسڪ پوجا ڪرڻ لڳندو آهي. ان بعد هو هر جيو پراڻي کي پڳوان جو روپ مڃي، انهن سان پريم ڪرڻ لڳندو آهي. نوڌا پڳتي ۾ به صرف ارچن ساڌن (پڳتي) ۾ ۽ ڪريئا يوگ ۾ پڳوان جي مورتي جي ضرورت پوندي آهي، جيئن ان جي دوارا پنهنجي اشٽ ديو کي پريم ۽ شرڌا جا پشپ ارپڻ ڪري سگهجن. اسان جي ڌارمڪ اتهاس ۾ اهڙا ڪافي مثال به آهن، جڏهن خود پڳوان ان مورتي ۾ پرگٽ ٿي، پنهنجي پڳت جي پوجا سويڪار ڪئي. اهڙي پوجا مان ڪيترو آنند ملي ٿو، ان کان خود پڳت ئي واقف هوندو آهي.

اشٽانگ راج يوگ جي ڌارڻا Concentration ساڌن ۾ ڪنهن باهرئين ٺوس پدارٿ جي ضرورت پوندي آهي. هن لاءِ ساڌڪ پڳوان جي ڪنهن سندر مورتي کي استعمال ڪندا آهن. ان بعد ڌيان ساڌن ۾ مورتي جي ضرورت نٿي رهي. گيان مارگي يا ادويت پنٿي، جيڪي پربرهم پرماتما کانسواءِ ڪنهن بي جي وجود کي مڃيندا ئي ڪونہ آهن، اهي پوجا وغيره ڪونہ ڪندا آهن. اهي تہ خود پنهنجي "اهم پاؤ" کي متائڻ ۾ لڳل هوندا آهن.

مثال طور ڏسجي تہ جيڪڏهن خود پڳوان پرگٽ ٿي، اسان کي پنهنجو درشن ڪرائي تہ اسين ڪيئن مڃينداسين تہ اهو واقعي ۾ پڳوان آهي. اسان تہ ان کي به چونداسين تہ پنهنجي پڳوان هجڻ جو ثبوت ڏي. پر جيڪڏهن اسان جو ڪو اشٽ ديو آهي، تہ پڳوان صرف انهي روپ ۾ اسان کي پنهنجو درشن ڪرائيندو، جيئن ڪيس سجاڻڻ ۾ دير نہ ٿئي.

جيتوٽيڪ مورتي پوجا سناتن ڌرم جي مول متن جو حصو ڪونہ آهي، پر سناتن ڌرم هن جي برخلاف به ڪونہ آهي. پڳوان کي جاڻي، اسين ان جي ڪنهن به نام ۽ روپ جي پوجا ڪريون، پوجا تہ ان پڳوان جي ئي ٿيندي آهي. جيئن برسات جو پاڻي جدا جدا ندين ۽ نالن مان وهي، آخر وڃي ان هڪ سمنڊ ۾ پوي ٿو، تيئن هر ديو کي ڪيل نمسڪار ڪيشو لاءِ ئي آهي.

"آڪاشات پتيتم تويَم، يٿا گڇتي ساگرم،
سروَ ديو نمسڪاره، پرتي ڪيشوَم گڇتي."

انسان جو هردو ئي ايشور جو نج مندر آهي، جتي ساکشات ايشور سدا لاءِ براجمان آهي ۽ انهي ڪري ئي ان کي واسديو يا انترياميِ ڪوٺيون ٿا. پر ان نج مندر ۾ داخل ٿي، ان واسديو جو درشن ڪرڻ ايترو آسان ڪونہ آهي. استول پڳون مورتي جي پوجا جي لڳاتار اپياس سان پڳت ان نج مندر ۾ داخل ٿيڻ لاءِ تي ويندو آهي.

هر اَڌياتمڪ پنٿي پنهنجي پنهنجي جاءِ تہ ٺيڪ آهي، تنهنڪري ڪنهن جي به نندا ڪرڻ سان اهڙو انسان خود دوشي (گنهگار) ٿيندو آهي. تنهن ڪري پڳوان جي هڪ مورتي جي ذريعي پوجا اُپاسنا ڪرڻ غلط هرگز ڪونہ آهي. تنهن هوندي به اها نڪو هرهڪ لاءِ لازمي آهي ۽ نہ ئي مڪتي جو واحد حل (ساڌن) آهي. اسين مورتي ذريعي پڳوان جي پوجا ڪريون يا نہ ڪريون، البت ڪو نہ ڪو اَڌياتمڪ مارگ چونڊي، ان مطابق ساڌن ڪرڻ سان اسان جو ڪلياڻ ٿيندو آهي.

مهاشيہ: چا بنا ڪنهن آڌار جي پوجا ڪرڻ ممڪن ڪونہ آهي؟

پڄت: پوجا واسطي پوجنيہ جو ڪو نہ ڪو آڌار لازمي آهي. بنا ڪنهن آڌار جي پوجا ڪرڻ، پاڻ کي دوکو ڏيڻ آهي. جيڪڏهن ڪو آڌار ئي ڪونہ هوندو. تہ پوجا ڪبي ڪنهن جي؟

مهاشيہ: چا اها مورتي ئي تنهنجو پڄوان آهي؟

پڄت: جي ها ۽ جي نہ. جڏهن هن مورتي جي هر اٽو ۽ پرم اٽو Atom ۾ پڄوان وياپڪ آهي تہ اها مورتي بہ بذات خود پڄوان آهي. جيڪڏهن اها مورتي چورائجي وڃي يا پڄي پوي تہ مان ايئن ڪونہ ليکيندس تہ پڄوان چورائجي ويو يا پڄي پيو. مان هن جي جاءِ تي هڪ نئين مورتي آڻي رکندس. پڄوان تہ اهو ساڳيو ئي رهندو، پر ان جو روپ نئون هوندو.

مهاشيہ: پڄوان جون مورتيون تہ قسم قسم جون آهن، پر توکي فقط اها مورتي ڇو پسند آهي؟

پڄت: اهي جدا جدا رنگ ۽ روپ منهنجي هن پڄوان جا ئي آهن. پر جيڪو منهنجو اِشٽ آهي، ان جو اهڙوئي روپ آهي.

مهاشيہ: تنهنجو اِشٽ ديو ڪير آهي؟

پڄت: منهنجو اُپاسيہ ديو تہ پڄوان وشٽو ئي آهي، پر منهنجو اشٽ ديو، انهي پڄوان وشٽو جو هڪ سوروپ، هي ديو آهي، جنهن کي اسين هنومان جي نالي سان ڪوٺيندا آهيون.

مهاشيہ: پر هنومان کي تہ رُدر (شو) جو اوتار ليکيو ويندو آهي؟

پڄت: برهما، وشٽو، شو وغيرہ سڀ هڪ ئي ديو (ايشور) جا جدا جدا نام ۽ روپ آهن.

مهاشيہ: مان تہ نرگڻ نراڪار برهم جو اُپاسڪ آهيان.

پڄت: توهان پنهنجي جاءِ تي غلط ڪونہ آهيو.

مهاشيہ: پوءِ غلط ڪير آهي؟

پڄت: غلط تہ ڪير بہ ڪونہ آهي، پر اڪثر ماڻهن جو درشٽي ڪوڻ Angle of Vision غلط هوندو آهي. ان کي سڌارڻ ضروري آهي.

مهاشيہ: چا تون منهنجي ڳالهہ ڪونہ مڃيندين؟

پڄت: مان توهان کي بہ پنهنجي ڳالهہ تي قائل نٿو ڪرڻ چاهيان.

جيترو واد وواد، جيترو مت پيد ۽ جيتري مخالفت مورتي پوجا جي وشئ Subject تي ٿيندو آهي، ايترو شايد ئي ڪنهن ٻي وشئ تي ٿيندو هجي! پر حقيقت اها آهي تہ مندر بہ ڏٺي رهيا آهن، مورتيون بہ استاپن ٿين پيون تہ انهن جي پوجا بہ ٿيندي رهي ٿي. تنهن ڪري ايئن چوڻ مورڪتا آهي تہ اهي ڪروڙين ماڻهو، جيڪي مورتي پوجا ڪن ٿا، اُهي مورڪ آهن. مُورڪ تہ اهي سڌبا جيڪي فضول ۾ انهن جي نندا ڪن ٿا، پر ڪو ڪڙ تيل اڃا ڪونہ نڪتو آهي.

حقيقت ۾ مورتي پوجا جي نندا ڪرڻ وارا بہ پر متڙيا ٿين ٿا. اُهي پنهنجي ٻڌي ڪان ڪم ونندا ئي ڪونہ آهن. جيڪي هن جي برخلاف ٻڌو، انهي تي اعتبار ڪري ونندا آهن. جيڪڏهن اهي سنجيدگي سان هن وشئ تي غور ڪن تہ بيشڪ اهي بہ انهي نتيجي تي پهچندا تہ اها نندا ڪرڻ انهن جي پُل آهي.

ايئن بہ ڪونہ آهي تہ سڀيئي هندو مورتي جي آڌار تي پڄوان جي پوجا ڪندا آهن. اهڙا انيڪ آڌياتمڪ پنڌي آهن، جيڪي مورتي پوجا طرف رخ ئي ڪونہ ڪندا آهن. ائين بہ ڪونہ آهي تہ سڀيئي پڄت مهاشيہ بہ مورتي پوجا ئي ڪندا آهن ۽ ايئن بہ ڪونہ آهي تہ هڪ پڄت پوري عمر مورتي پوجا ئي ڪندو رهي.

مورتي جي آڌار تي پڄوان جي پوجا ڪرڻ جو طريقو استول ۽ شروعاتي Prelimnary آهي. جيئن ٻار جوان ٿيڻ تي راندیڪا ڦٽا ڪري اصلي موٽر گاڏيون استعمال ڪندو آهي، تيئن مورتي ذريعي پوجا ۾ اِسٽرتا Perfection اچڻ بعد هڪ پڄت پڄوان جي انهي روپ

مُورتي پوڄا

Image Worship

مهاشيہ: پولا پڳٽ! اهو ڇا پيو ڪرين؟

پڳٽ: پڳوان جي پوڄا Worship (اُپاسنا)ڪري رهيو آهيان.

مهاشيہ: ڇا تنهنجو پڳوان هي بيجان مورتي آهي؟

پڳٽ: پوءِ پلا پڳوان ڪٽي آهي؟

مهاشيہ: اهو تہ هر هنڌ ۾ هر وقت موجود آهي. تو ۾ توڙي مون ۾ آهي. ڏوڙ جي ڪڻ ڪڻ ۾ آهي. اهڙو ڪو هنڌ ڪونهي، جتي پڳوان نہ هجي.

پڳٽ: تہ پوءِ هو هن مورتي ۾ بہ ضرور هوندو؟

مهاشيہ: مان سمجهي ويس. تون اُن پڳوان جي پوڄا ڪرين ٿو. جيڪو هن مورتي ۾ آهي. پر تون هن مورتي واري پڳوان جي ئي پوڄا ڇو ٿو ڪرين؟ اها پوڄا تہ هرهنڌ ۾ هر وقت ڪري سگهجي ٿي.

پڳٽ: جڏهن پڳوان جي پوڄا هرهنڌ ڪري سگهجي ٿي، تہ مورتي واري پڳوان جي پوڄا ڪرڻ غلط ڪونہ آهي، درست ئي آهي. انسان پوڄا اُتي ئي ڪندو آهي، جتي ايئن ڪرڻ سان ڪيس آنند ملي ۽ ان کي ان جو پنهنجو من قبول ڪري، ۽ ان جو هردو ايئن مڃي تہ پڳوان ان جي پوڄا قبول ڪري رهيو آهي؟

مهاشيہ: ڇا پڳوان تنهنجي پوڄا قبول ڪري ٿو؟

پڳٽ: اِها تہ مون کي خبر ڪانہ آهي، پر پڳوان مون کي اڇي ايئن بہ ڪڏهن ڪونہ چيو آهي تہ "مون" کي تنهنجي پوڄا قبول ڪونہ آهي." ڏسو مهاشيہ! ڪڏهن ڪڏهن ڪو بيمار پتا ڪاوڙجي اولاد کي چوندو آهي تہ مون کي توهان جي سيوا چاڪري جي ضرورت ڪانهي، تہ ڇا اسين ان جي سيوا ڪرڻ ڇڏي ڏينداسين؟

مهاشيہ: ڇا پڳوان کي اسان جي اهڙي پوڄا اُپاسنا جي ضرورت آهي؟

پڳٽ: منهنجي اندر جيڪو پڳوان ويٺو آهي، اهو مون کي اهڙي پوڄا لاءِ پريرٽا Inspiration ڏيندو آهي، تنهن ڪري آءُ سمجهان ٿو تہ اها منهنجي لاءِ ضروري آهي. پڳوان جي تہ پڳوان ئي ڄاڻي.

مهاشيہ: پربرهم پرماتما تہ نرگڻ ۽ نراڪار Attributeless & Formless آهي، تنهن ڪري ان جي پوڄا هن نموني ٿي بہ نٿي سگهي؟

پڳٽ: ساڳئي وقت پربرهم پرماتما سروَ سمرٿ Omni Potence ۽ سروَ شڪتيوان Omni Potent بہ آهي. تنهن ڪري هو سگڻ ساڪار With Form & Attribates بہ ٻڌجي سگهي ٿو. اها ڳالهہ توهان بہ قبول ڪندؤ!

مهاشيہ: ٺيڪ آهي. پر تون انهن راندِيڪن کي ڇڏي، انهي روپ کي پنهنجي هرهڪ ۾ ڌارڻ ڪري، ان جي مانسڪ پوڄا Mental Worship بہ تہ ڪري سگهين ٿو؟

پڳٽ: هن ڏِس ۽ هن ميدان ۾ مان اڃا ٻار آهيان. جڏهن وڏو ٿيندس تہ اهي راندِيڪا خود بخود ڇُٽي ويندا. مان پڳوان جي هن روپ جو آراڌنا ڪرڻ وقت، ڌيان Meditation تہ ضرور ڪندو آهيان، پر اهڙو روپ مان هر وقت پنهنجي من ۾ نٿو ڌارڻ ڪري سگهان. انهي نموني اڃا مان مانسڪ پوڄا ڪرڻ سکيو بہ ڪونہ آهيان. تنهن هوندي بہ في الحال مون کي هن وئڪري، استول ۽ ظاهري External پوڄا ۾ عجيب آنند ملي پيو. پوءِ مان هٺ يا جبر سان هن جو تياڳ ڇو ڪريان! جڏهن تہ مان مانسڪ پوڄا نٿو ڪري سگهان.

سرير مليو آهي شيوا لاءِ هي ماتا! گهر جي ورتڻ پنهنجي هٿن سان ڪر. ان مان تندرستي وڌي ٿي ۽ دل کي خوشي ملي ٿي.

جيو جيسين ڪرم ڪري رهيو آهي تيسين جيئرو آهي. جڏهن ڪرم ڪرڻ ڇڏي ٿو تڏهن مردو آهي. جي توکي حياتي پياري آهي ته سرهائي سان سڀ ڪم ڪار ڪندو رهه.

جيئن ڪنجي ڪم آڻڻ بنا ڪٽجي وڃي ٿي. تيئن سرير، بنا پورهئي بيمار ٿي پوي ٿو. هڏ هلاءِ. پنهنجو ڪم نه هجي ته ٻين جي شيوا ڪر. سياڻن جو قول دل تي رک ته "بيڪار کان بيگار پلي آهي" سرير پورهئي ڪرڻ سان سرهو رهي ٿو. نڪمو ماڻهو نه رڳو ٻين تي بار آهي پر پاڻ تي به بار آهي. ڇو ته ڪيس پنهنجو سرير ڪٽڻ به وڏو بوجھ ٿو لڳي:

هي ماتا! گهر جي صفائي، چند ڦوڪ ۽ اتي ويني رڌڻ پچائڻ، سوئڻ سٽ ڪي يڳوت شيوا سمجهي ڪندي ره ته ڊيگڙي ۾ ڪيوي گهمائڻ مهل، جو ڪڙڪو ٿئي ٿو. ان ۾ به "اوم" جو آلاپ ٻڌڻ ۾ ايندءِ ۽ جنهن مهل چانور ٽهڪندا تنهن مهل "سوم" جو مڌر گيت ٻڌندينءَ.

جيڪڏهن گهر جي ورتڻ ڪندي گيان جي اوڇي منزل هٿ ڪرڻ چاهين ته پنهنجي گهر ۾ مندر جي ڀاونا پيدا ڪر. ۽ پنهنجي پريم ۽ شيوا جي وسيلي سچ ڀڃ مندر ٺاهي ڇڏينس.

جنهن کي گهر جو سڪ نه آهي ان کي دنيا دک روپ ٿي لڳي. جنهن جو گهر پريم ۽ آنند جو مندر آهي. دک ان جي ويجهو به نٿواچي سگهي.

يڳوان ماڻهو کي بک ۽ اڃ انهي ڪري بچي ته ماڻهو پورهيو ڪري تن من کي سڪي رکي. انهي مان ئي پڌرو آهي ته پورهيو ڪرڻ آهي يڳوان جي سچي يڳتي ڪرڻ. اهو گرهستي، جو دل جي صفائي ۽ سرهائي سان پورهيو ڪندو رهي ٿو سو سچي سنياسي کان مٿي نه آهي ته گهٽ به نه آهي.

رام ايودَيا ۾ آنا، وو آنا رگھوناٿ دُلهاري

نيتي ڌرم ڪو ناس پيڙهي، پاکنڈ پر وشواس پيو هي،

نيتِي کا راستا بتانا، بتانا رگھوناٿ دُلهاري.

پريم کي کارڻ پيلٹي تاري، گوتم ناري اهليا اُڌاري،

پريم کا پاٺ پڑھانا، پڑھانا رگھوناٿ دُلهاري.

ڪرم ڌرم اور شرم نهين هي، ماتا پتا کا مرهم نهين هي،

مريادا آکر سکانا، سکانا رگھوناٿ دُلهاري.

سيتا ستي جيسي ناري نهين ، لچمڻ جيسا پائي نهين هي،

پولُون کو راستا بتانا، بتانا رگھوناٿ دُلهاري.

ٻالي راوڻ راکشس ماري، پاٽي ۾ پرپو پٽر تاري،

سنڌو سي ٻنڌُو ترانا، ترانا رگھوناٿ دُلهاري.

گھرءِ گھر جي ماتا

چوٽي آهي تہ "پنهنجو گهر، گرو جو در." جو منش پنهنجي رهٽي دوران انهي چوٽي کي سچ ڪري ٿو ڏيکاري، ان جو گهر سچو گهر آهي.

پريم ۾ ميلاپ کي گهر ٿو چئجي، ۽ نہ ڪلڪل کي گهر جي گهپي ۽ ڪلڪل سڪئي گهر کي بہ نرڪ بنائي ٽي ڇڏي. گهر تہ گهر ڏياٽي، جتي گهر ڏياٽي ڪانهي اهو گهر ڪهڙي ڪم جو؟ گهر جي ماتا آهي گهر جو سوجهرو!

سشيل ماتا اولاد جي بختن جو ٽنيو ۽ سکن جو پيل پاڻو آهي. جو هار گٽوان ماتا جي گود ۾ پلجي ٿو ان جي پاڻن جي ساک ڪهڙي ڪجي!

سيني جو پهريون ۽ سچو گورو تہ ماتا آهي جيڪي سؤ استاد سيکاري نٿا سگهن، سو گٽوان ماتا فقط اک جي اشاري سان سيکاري سگهي ٽي. ڪُ رسمن جي پيروي نہ ڪر. لوڪ پرلوڪ جو سک چاهين تہ ڏي وٺ جي بيڙي رسم کان پري رهہ.

جنهن پنهنجي ماتا جي سچي دل سان شيوا ڪئي ۽ آسيس ڪتي، ان هن دنيا مان چگو فصل لٽيو.

جو گهر نوڪرن جي حوالي آهي ان ۾ نہ صحت آهي نہ سک. ڪاڏي جي شي هميشہ پنهنجي هٿن سان تمام صفائي سان تيار ڪرڻ گهرجي.

گهر چئجي جتي هر ڪا شي ٽانئيڪي رکي هجي. سڀ ڪنهن شي جي رکڻ جي جاءِ مقرر هجي ۽ گهرج مهل، سيڪا شي پنهنجي مقرر جاءِ تان يڪدم ليجي سگهي.

جنهن گهر ۾ استري جو سُک پرڪٽ نہ آهي انهي گهر ۾ رهڻ کان پرديس جو دک ڀوڳڻ ڀلو آهي.

هي ماتا! سادگي ۾ سک آهي. صفائي ۾ صحت آهي. شيوا ۾ جيوت جو آڌار آهي. تنهن ڪري پنهنجي سنتان کي سادگي، صفائي ۽ شيوا جا گڻ سيکار. پنهنجي اولاد کي ورثي ۾ اهو ڪجهہ ڏي جنهن کي پائي اولاد پنهنجي پتا ماتا جو عمر پر جس ڳائيندو رهي. نالو روشن ڪندو رهي. دولت ورثي ۾ ڏيڻ مان اهڙي اميد رکي نٿي سگهجي. جو تہ دولت مغرور ڪري ٽي ۽ زندگي وشي رس ۾ برباد ڪري ٽي ڇڏي.

هي ماتا! جي پانئين تہ وڏي هوندي تنهنجا بالڪ تنهنجو جس ڳائين تہ کين ورثي ۾ ڏي شپ گڻ ست شاستر برهم وديا.

جا ماتا پنهنجي بالڪ کي ست شاستر وٽي ڏي ٽي سا ڪيس لوڪ پرلوڪ جا سڀ سک بخشي ٽي.

گهر جي ورتڻ

هي ماتا! توکي گهرجي تہ گهر کي مندر بٽائين ۽ گهر جي ورتڻ کي اهڙي طرح ڪڙين جو اهائي پرماتما جي پوجا بڻجي پوي.

جو پنهنجي گهر جو ورتڻ پوري طرح ڪري ٿو اُن کي ٻيءِ ڪنهن بہ پوجا ڪرڻ جو ضرور ڪونهي.

هي ماتا گهر جي پاٽين کي ٺاڪر سمجهہ ۽ گهر جي ورتڻ کي ٺاڪرن جي پوجا ڪري پائئہ. جهڙي پاوَ سان گهر جي ورتڻ ڪئي وجي ٽي اهڙو ئي اُن مان سک يا ہنڌن ۽ موکش جو ڦل ملي ٿو. ڪرڪي ڪم ڪرڻ آهي نرڪ جو دک ڀوڳڻ ۽ خوش ٽي ڪم ڪرڻ آهي سرڳ جو آنند ماڻڻ.

استري ۽ پتي جو پاڻ ۾ سچو پيار تڏهن قائم ٽئي ٿو جڏهن ٻنهي جو پيار هردي ۾ ويڙل پرماتما ڏانهن مائل ٽئي ٿو.

"پتورتا پنهنجي پتي جي شيوا مان جو ڦل پائي ٽي سو رشي مني گهڻي تپشيا ۽ ڪشٽ کان پوءِ مشڪل سان پائين ٿا."

(Attachment) روپي دوشن کي جيتيو آهي ۽ جن جي استتي هميشہ پرماتما جي سروپ ۾ آهي جن جي کامنا چگي طرح ناس ٿي ويئي آهي اهي گياني پرش سک دک نالي دوند (مخالفتي جوڑن Duality) کان مکت ٿيل ابناشي پرم پد کي پراپت ٿين ٿا.

10- اڌياءِ 9 شلوک 34 :

من منا يَوَمد يگتو مڈياجي مام نمس کُروُ

مامئي وئيشيہ سي يُکت وئيوَم آتمانم مت پرايڻ ہ

اَرٿ: مون ۾ من لڳاءِ. منهنجو پگت ٿي. منهنجي پوجا ڪر. مونکي نمسکار ڪر. ان ريت مون ۾ من لڳائي. منهنجو ئي آسرو ڪندي تون مون کي پائيندين.

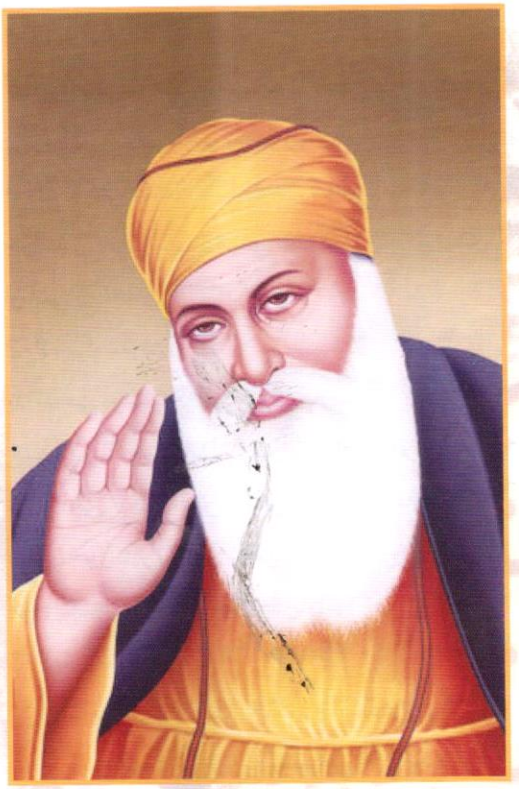
11- اڌيايہ 18 شلوک 66:

سَروَ ڈَرمان پَري تيجيَہ. مام ايکَمَ شَرڻَم و رِجَ.

اَهَم نوا سَروَ پاپي پِيو موکشيشِيامِي ما سُچَھ.

ارٿ: سيني ڈرمن کي تياگ ڪري. فقط هڪڙئي منهنجي شرڻ وڃ. مان توکي سيني پاپن کان مُکت ڪندس. تون چنتا نہ ڪر.

ستنام واهگرو

شهنشاهه سچي پاتشاهه ستگرو نانڪ ديو صاحب جن جي 542 هين جنم مها اُتسو 10 آڪٽوبر 2011 تي پاڪستان ۾ رهندڙ تمام هندو ۽ سک برادري کي گُرو جنم جو لک لک واڌايون ۽ شبڪامنائون.

راجا آسرمل منگلاڻي

صدر پاڪستان هندو ڪائونسل

چگا لڇڻ

ڪاغذ جي گل ۽ باغ جي گل ۾ فرق رکواهو آهي تہ ڪاغذ جي گل ۾ سڱنڌ ڪانهي ماڻهو جنهن ۾ ادب ۽ مروت نہ آهي سو ڪاغذي گل وانگر آهي. حياتي جي وڃ جو ڪل نہ آهي دولت. نہ علم. نہ عقل ۽ نہ اولاد. نيڪي اهو ميوو آهي جو حياتي جي وڃ کي امر ڪري ٿو. جو پاڻ چگو آهي سو سڄي جهان کي چگو سمجهي ٿو. چا! سائي عينڪ مان سڀ ڪجهہ سائو ڏسڻ ۾ نٿو اچي؟

نتيہ پاٺ ڪرڻ يوگيہ گيتا
جا چونڊ شلوڪ

1- 9/18 اڌيايہ:

گتِ پرتا پرِيُو ساڪشِي نِواس ہ شرٹم سُهرت

پرِيوَہ پرليہ ستانَم نِڌانم بيجم وِيَيَم

ارٿ: آءُ گتي ڪندڙ، پالنا ڪندڙ، سوامي، ساڪشي، رهڻ جو استان، اجهو، سُهرديہ اُتپتي ڪندڙ، آڌار، پرلئ استان ءِ اوناشي بيج آهيان.

2- اڌيايہ 4 شلوڪ 7:

يَدا يَدا هِي ڏرمسيہ گلانِي رِيُوَ تي پارت،

اِبيوتٿانَم اَڌَ رمسيَہ، تدا آتمانَم سَرجاهي آهَم.

ارٿ: هي اَرجن،جڏهن جڏهن ڏرم جي هاڃي، اڌرم (پاپ) جو واڌارو ٿئي ٿو. تڏهن ضروري آهي (تہ) مان پاڻ کي (پنهنجي روپ) پرگهٽ ڪريان ٿو.

3- اڌيايہ 4 شلوڪ 8:

پَريترانَايہ ساڌُوَ نام وِناشايہ چ دُشڪِرتام "

ڏرم سَنستا پن اَرتا يَہ، سَمبوامي يُگي يُگي.

ارٿ: ساڌو پُرشن جي رکيا ڪرڻ لاءِ ءِ پاپين جي ناس ڪرڻ لاءِ ءِ ڏرم کي قائم ڪرڻ لاءِ، هر هڪ جُگ ۾ پرگهٽ ٿيان ٿو.

4- اڌيايہ 2 شلوڪ 47:

ڪَرمَڻي واڌِ ڪار ستي ما قَليشُو ڪَداچَن،

ماڪرم قل هيتُور يُور ماتي سنگ هہ آستَوَ ڪَرمَڻي.

ارٿ: تنهنجي ڪرمن جي ڪرڻ ۾ ئي اَڌيڪار يعني يوگتا آهي (ءِ) ڪرمن جي قل ۾ ڪڏهن بہ (اڌڪار) نہ آهي. ءِ ڪرمن جي اِڇا وارو ٿون نہ ٿي ءِ تنهنجي پريت ڪرمن جي نہ ڪرڻ ۾ بہ نہ ٿئي.

5- اڌياہ 2 شلوڪ 56:

دُکيشُوَانُو دِوِگن مَناهہ، سُکيشُو وگت سَپرَهہ،

وِيت راگ بَيَہ ڪِروڌَهہ، سِتتي ڌِيرمُني راُچيتي.

ارٿ: دکن ۾ جنهنجو مَن لوڏا نٿو کائي، سُکن ۾ جنهن جي چاهنا ناس ٿي ويئي آهي. جنهن موهہ، ڊپ ءِ ڪروڌ تياگيا آهن (انهي کي) اَستر بُڌي وارو مُني چئجي ٿو.

6- اڌيايہ 3 شلوڪ 35:

شريَان سوَ ڌَرمو وِگُڻ هَ پَرڌَرمات سوَ نُشِٹ تات،

سوَ ڌَرمي نِڌنَم شرييهہ پَرڌَرمو بَياوَهہ.

ارٿ: پرائي سُٺي ءِ سَولي ڏرم کان، پنهنجو گڻ رَهِت ڏرم اُتم آهي. پنهنجي ئي ڏرم ۾ ناس ٿي وڃڻ سريشٹ آهي. پرائو ڏرم يوءِ ڈيڻ وارو آهي.

7- اڌيايہ 8 شلوڪ 13:

اوم اِتي ايڪ آڪشَرم برهم وياهَرن مام انُوسمَرن،

يَهہ پرياتي تَيجَن ديهَم سَ ياتي پَرمام گتيَم.

اَرٿ: اوم (اهو منتر) هڪ اڪر روپ برهم جي نالي جو اُچارڻ ڪندي، منهنجو سمرن ڪندي جو (پُرش) شرير کي چڈي ٿو وڃي، اُهو پُرش اُتم گتي کي پهچي ٿو.

8- اڌيا 9 شلوڪ 29:

سموا هم سَروَ بُوتيشُو نہ مي دُويشُو استي نہ پريہ ہ

يي پجينتي تُو مام پڪتيا ميي تي تيشُو چاپيَهم

ارٿ: آءُ سڀني پراڻين لاءِ سمان (هڪ جهڙو) آهيان. مونکي ڪوبہ پيارو يا دشمن ڪونهي، تڏهن بہ جيڪي پُڄتي سان مونکي پُجين ٿا اهي مون ۾ ءِ آءُ انهن ۾ آهيان.

9- 15/5 اڌيايہ

نِرما نہ موها جِت سنگ دوشا، اڌياتم نِتيا ون ورت کا ماهہ

دِوندوئي وِمُکتاهہ سُک دُک سنگئي، گچنتيہ موواہ پدم وَيَيَم تت

ارٿ: جن جو مان موهہ ناس ٿي ويو آهي ءِ جن آسڪتي

(ii) ساڳي نموني شڪر وار ڏينهن روزانہ 11 مالها، تنهن کان پوءِ روز هڪ مالها، هيٺ ڏنل منتر جاپ ڪري، ڳاڙهو آسن ۽ لعل ڪپڙو پائي ساڌنا، شڪر وار رات جو 10 بجي بعد ڪبي آهي.

منتر= اوم لڪشمي مها ديوي ڪرپيا داييني سب ڪاريہ ساڌو ميري جيون سِدّي نمامي اوم شِريم هِريم تشريم ڪاريہ پورڻ ڪرو ديوي ڪوش سِدّي م واچا مها ديوي ڪي.

لڪشمي ديوي جا مکيہ منتر

1- هڪ اکر وارو "اوم شِريم"

2- چار اکرن وارو "اوم ائيم شريم هِريم ڪِليم"

3- ڏهہ اکرن وارو "اوم نمهہ ڪمل واسنئي سواها"

4- لڪشمي گايتري منتر "اوم مهالڪشمي ش چ وِدمهي ، سرَوَ سِدّي ش چ ڈِي مِهي تنُو ديوي پرچو ديات

5- ٻارهن اکرن وارو منتر "اوم ائيم هِريم ڪِليم هسئو هسئو جگت پرسُتيَئي نمهہ"

6- "اوم شِريم هِريم ڪِليم ترپوَن پالنيي مهالڪشمي اسماڪُم داريدريم ناشيہ پرُجورم ڈنم ديهي ديهِي ڪِليم هريم شِريم اوم" هميشہ جائز طريقي سان لڪشمي يا ڈن مايا اچڻ لاءِ پرارٿنا ڪجي جيئن گهر م سک شانتي برڪت رهي ۽ گهر جا افراد ترقي جي منزل تي اڳتي وڌندا رهن. پرماتما "ڪيڙي کي ڪڻ ته هاٿي کي منّ" ڏيڻ وارو آهي. پاونا شڌ، ويچار شُڌ ته منزل آسان. پنهنجي ضرورت کان وڌيڪ ڈن پرماتما جي راهہ م خرچ ڪرڻ. لوڪ ڪلياڻ جي ڪمن م ڪتب آڻڻ سان منش جي يش ۽ ڪيرتي وڌي ٿي ۽ برڪت ٿئي ٿي. پرماتما ڪِرپا ڪنجوس تي ڪڏهن بہ خوش نٿو رهي. سچو آنند لوڪ سيوا ڪرڻ م ملندو آهي. "جڻ سيوا جنارڈن سيوا" لڪشمي جي ڪيرتن ڈني (ڪورس م گڏجي ڪري ڳائجي)

اوم شريم مهالڪشمي يئي سواها.

اوم شريم مهاڪشمي يئي سواها

1- منتر ڪا جاپ ڪرتا جا ڈني بيٺ ڪر چت سي لگا

2- پرپو ڪا گڻ گان توگا ڈن دولت بڑهاتا جا

3- سڪ سنپتي پاتا جا منتر ڪارڻ ڪرتا جا

4- اپنا ہل بڑهاتا جا جگت م ڪيرتي پاتا جا

5- پريم ڪا ڈنڪا بجاتا جا آنند ڪي گيت گاتا جا

6- ياگ اپنا بناتا جا پريم ڪي گيت سُناتا جا

7- ست ڪي مارگ چلتا جا سچ ڪي راهہ دڪاتا جا

8- موج مستي اُڙاتا جا اپني ڪشٹ مٹاتا جا

9- نيم سي مندر م آتا جا پرپو سي پريم ڪرتا جا

10- برهم ڪا گيان پاتا جا دوسرون ڪي دڪ مٹاتا جا

مهالڪشمي منتر سَروَ سِدّي، دريدرتا ناش ۽ سنپتي ڈن پراپتي لاءِ: روزانہ ست مالها نہ ٿ گهٽ م گهٽ هر روي وار (آچر) جو ست مالها جاپ ڪجي ۽ 21 روي وار تائين بنا بريڪ ناغي چالو رکجي. گيهہ جو ديپ يا تل جي تيل جو ڈيئو ڈوپ اگربتي نيم وڏي ٻاندر ڪجي.

"اوم ائيم هريم ڪِليم پڑبرهم پرميشوري مم سَروَ ڪارياٿي سِدّي م ڪُرو آپدي م نواريہ نواريہ سيگهرم ڈن پراپتي م ڪُرو ڪُرو سواها."

پنج امرت (چرڻامرت)= 1- گانءِ جو ڪير، 2- گيهہ، 3- ڏهي، 4- گنگاجل ۽ 5- ماکي.

پنج پلول= 1- بڑ جو پن، 2- گولر جو پن، 3- پيپر جو پن، 4- انب جو پن ۽ 5- بيل پتر پن اهي پوجا م استعمال ٿيندا آهن ۽ روگ ناس ڪرڻ جي خاصيت رکن ٿا.

پنج رتنَ= 1- سون، 2- چاندي، 3- تامون، 4- مونگو ۽ 5- موتي

پنج تتوَ: 1- پون، 2- اگني، 3- جل، 4- آڪاش ۽ 5- پرٿوي.

سرشٽي جي هر شيءَ انهن پنج تتوَن مان ٺهيل آهي. سريرم روگ بہ انهي تتون جي ميلاپ م گهٽ وڌ Im-Balance ڪري ٿيندو آهي نوگرهن جو اثر بہ تتوَن تي ٿيندو آهي ۽ ٽوٽڪا يا اُتار سان بگڙيل حالات سڌاري سگهجن ٿا.

ديوالي رات تي، مهالڪشمي جي پوڄا ڪرڻ جو آسان ۽ نندو طريقو:اشنان پاڻي ڪري، پويتر ڪپڑا پائي، سج لهڻ بعد، شبِ مهورت ۾، هڪ باجوٹ (لڪڑي جي تختي) تي ڏيڊ ٻه فٹ چورس ڳاڙهو ڪپڑو وڇايو. انهي تي مٽيرو ساڄي پاسي سواستڪ يا ساڪيو چانور سان ناهجي ان تي گڻيش مورتي يا ثابت سُوپاري رکجي. کاپي پاسي لڪشمي جي مورتي يا شڪل رکي ان جي اڳيان چانورن جي ڍڳلي تي شري ينتر ڏاتو تي نهيل يا ڪاغذ تي ٻٽايل پلاسٽڪ چڙهيل رکجي. هيٺ ساڄي پاسي چانورن جي ڍڳلي تي گيهه جو ديپ ڪجي (ڇؤمکو ديپ چار وٽن وارو بهتر ٿئي) ۽ کاپي پاسي چانور ڍڳلي تي ڪلش (جل لوٹو) تي پنج پان پتہ يا پيپر پن رکي مٿان ناريل رکي. شري ينتر، گڻيش مورتي سُپاري کي گنگاجل يا پنچامرت يا زعفران پاڻي سان پهرين شنان ڪرائي پوءِ رکي. گڻيش کي سيندور جو تلڪ ۽ شري ينتر، لڪشمي ۽ ڪلش کي ڪنکو تلڪ ٻه ڪجي. ديپ اجول ڪري، ڏوپ اگربتي لعل گلاب ڪمل گل، مٺائي، ڪيرٹي فروٹ جي نئويد چڑهائي. آخر ۾ هٿ جوڙي نمسڪار ڪري، پرارٹنا ڪري، گهرجا سب ياتي ملي آرتي اُتارين.جيڪڏهن گڻيش منتر، لڪشمي چاليسا، استوتر، شري سوڪت اشٹ لڪشمي استوتر وغيره پڙهڻ اچي تہ هي پڙهجن تہ سڀ ۽ اُتم ٿيندو. نندو هُون يگيہ انب، کيجڙي جي ڪائين سڪل پن ڪوپرو ڪافور جلائي گيهه جو ۽ تل جون گهٹ ۾ گهٹ 108 آهوتيون هيٺين منترن سان ڏجن تہ پوجا گهٹي ياگي پورن چئي سگهجي ٿي.

منتر1: "اوم شريم اوم"

2- "اوم شريم مهالڪشمييئي سواها"

انهي ڪانسواءِ عورتون لڪشمي جا سڳڑا يعني 16 ورت ٻڌي مهيني ۾ شڪل پڪش سهائي آٹم ڪان شراڌ آٹم تائين رسم مطابق رکنديون آهن. شڪر وار (جمع) ڏينهن وٹيو لڪشمي يعني اشٹ لڪشمي جا 11 يا 21 ورت ڪٹا ڪري سولي طريقي رکبا آهن. ڏکڻ هندستان ۾ ساوڻ مهيني جي شڪل پڪش جي آخري شڪر وار تي عورتون ورت رکي تهوار طور ملهائيندين آهن لڪشمي جو پوجن نہ صرف ڏڻ پر هر ٻئي قسم جي سک سنپتي، مسئلن جي حل ڪرڻ، لاءِ ٻہ ڪبو آهي. مهالڪشمي شڪتي جو آدي پايو آهي ۽ گهر ۾ ڌن خوشحالي آڻي ٿي. آسان ۽ نندو تانترڪ پريوگ(طريقو) مهالڪشمي جي پرسنتا حاصل ڪرڻ، پئسي ڌن سمپتي جي مسئلي کي حل ڪرڻ لاءِ، آسان تمام نندو تانترڪ پريوگ. ساڌنا ڪرڻ لاءِ شڪروار (جمع) ڏينهن شروع ڪجي. ساڌنا شروع ڪرڻ وقت اُتر طرف منهن ڪري ويهي، مهالڪشمي تصوير يا مورتي اڳيان گيهه جو ديپ ڏوپ اگربتي ڪري، سنڪلپ ڪجي تہ مان فلاڻو ذات گوتر شڪروار ماس سنبت فلاڻي تي مهالڪشمي ديوي جي پرسنتا لاءِ ساڌنا ڪريان ٿو. ماتا منهنجو مالي مسئلو حل ڪر جيئن منهنجو سڪ ميہ جيون گذري. صرف هڪ مالها جاپ روزانہ ڪجي ٹوٹل 11 ڏينهن لاءِ جاپ لاءِ خاص ڪمل گٹا مالها استعمال ڪجي.

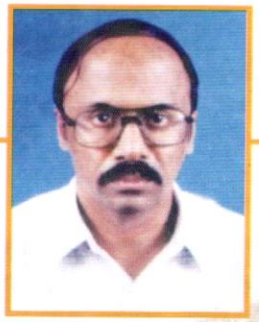
منتر: اوم شري شُڪلي مهاشُڪلي مهالڪشمي نمو نمہ لڪشمي مائي ست ڪي سوائي آوو چيتو ڪرو ٻلائي، ٻلائي نا ڪرو تو سات سموندرون کي ڌُهائي رڌي سِڌي ڪوائي تو نونات چوراسي سِڌون کي ڌهائي.

مهالڪشمي ورت ۽ پوڄا

وشنو پران جي ڪٿا مطابق درواسا رشي جي سراپ ڪري ديوتائن کي سرڪ ڇڏڻو پيو. دئيتن اڇي سرڪ تي قبضو ڪيو. تڏهن لڪشمي ديوي کير ساگر ۾ اڇي واس ڪيو. برهماجي چوڻ تي ديوتائن ۽ دئيتن گڏجي کير ساگر ولوڙيو ته انهي منجهان چوڏهن رتن نڪتا. پهريون مهالڪشمي هئي ۽ چندر پڻ نڪتو. انهي ڪري لڪشمي کي سموندر جي پُتري ۽ چندرما جي پيڻ چيو ويو آهي. لڪشمي ديوي نارائڻ ڀگوان جنهن کي وشنو به چئبو آهي ان جي پرڀ ۽ پتني بڻي. مهالڪشمي وشنو ڀگوان جي شڪتي جو نالو آهي جيڪو جڳت کي پالڻ پوشڻ جو ڪم ڪري ٿو. لڪشمي يا مايا کي هرڪو ماڻهو جائز ناجائز طريقي سان جمع ڪري رکڻ پسند ڪندو آهي. هن دور جا ماڻهو ته صرف پئسي جا پوجاري بڻجي ويا آهن ڏرم نيتي اخلاق اصول صرف ڪتابن جا اکر رهجي ويا آهن. معزز ۽ وڏي ماڻهو جي سڃاڻپ ڏن سان ڪئي وڃي ٿي. اها حقيقت رهي آهي ته وڏن رشين وشيشٺ ۽ وشوامتر جي آشرمن ۾ پڻ جهجهو ڏن هو. پر اها لڪشمي هنڌ وڌيڪ عرصو ٽڪي رهي نٿي. جيترو عرصو چاهيندي آهي مرضي مطابق رهي پوءِ هلي ويندي آهي. اڪيلي لڪشمي جي سواري اُلو پکي تي آهي پر جڏهن وشنو ڀگوان سان گڏ هوندي آهي ته گروڙ تي سواري ڪندي آهي. نارائڻ ڀگوان سان گڏ هڻڻ وقت اها فائدي واري رهندي آهي ۽ گهٽو وقت ٽڪي رهي ٿي. لڪشمي کي "شري" به چئبو آهي مطلب ياڳ Godess of Wealth and Good Luck مطلب ته پرماتما جي مقرر ڪيل ڏرم نيتي جتي هوندي ته لڪشمي يا مايا به فائدي واري رهي ٿي. چوٿي آهي ته لڇمي به لڇڻ سان ايندي آهي. ورنہ ناجائز طريقي سان گڏ ڪيل مايا اُلو وانگر انڌي هجي ٿي ۽ هاجي ڪارڪ بربادي ڪندڙ بڻي ٿي. مهالڪشمي جي پوڄا اٺ لڪشمي جي روپ ۾ ڪئي آهي. 1- آدي لڪشمي، 2- ڌانيہ لڪشمي، 3- ڌيريہ لڪشمي، 4- گج لڪشمي، 5- سنتان لڪشمي، 6- وجئ لڪشمي، 7- ودیا لڪشمي ۽ 8- ڌن لڪشمي. اٺ قسمر جو لاپ ڏيڻ واري 1- شري (ڌن)، 2- سرسوتي (ودیا ۽ گيان)، 3- پرتي (پريم)، 4- ڪيرتي (يش ناموس)، 5- شانتي (امن Peace)، 6- تشٽي (آسائش)، 7- پُشٽي (طاقت Strength) ۽ پوه (پرٿوي زمين) اٺ لڪشمي انهن نالن سان به چئي ويئي آهي.

لڪشمي جي پوڄا لاءِ خاص ديوالي وارا ڏينهن هوندا آهن. ديوالي رات جو مهالڪشمي ديوي جو پوجن هرهندو جي گهر ۾ ٿيندو آهي. ڪارتڪ اونڌاهي تيرس تٽ کان ٻيج تائين گهر ۾ گيهہ جو ديپ جلائي "اوم شريم" جي جاپ ڪرڻ سان گهر مان ڪٻ پٽ جهڪڙي، وارا واسُتو دوش (مڪان ۾ نقص، خراب اثر) ختم ٿين ٿا. آفيس، فيڪٽري مل وغيره مان ڏنڊي ۾ نقصان، مال جي پيداوار ۽ وڪري وغيره جا مسئلا ملازمن سان جهڪڙو وغيره وارو واسُتو دوش ختم ٿئي.

پريم پتر

انجنيئر هوتچند ڪرماڻي

ميمبر مينيجنگ ڪميٽي
پاڪستان هندو ڪائونسل

پاڪستان هندو ڪائونسل کي ست سال ٿي ويا آهن. جنهن ۾ ڪافي شيوا جا ڪم ٿيا آهن.وڌيڪ ڪم ڪرڻ جي ضرورت آهي.

400 کان وڌيڪ ميمبر آهن هڪ طرح سان سنڌ جي هر شهر جي نمائندگي موجود آهي، هي هن ليول جو هڪ واحد ادارو آهي. سڀ ميمبر پنهنجن ڪمن ڪارن کان ٽائيم ڪڍي شيوا جي ڪمن ۾ حصو وٺن ٿا. ايتري قدر هر هندو کي اداري جي مضبوطي لاءِ ڪم ڪرڻ گهرجي.

هئڊ ائين گهرجي ته صرف هڪ ڪال تي پوري ملڪ جي هندو آبادي گڏ ٿي وڃي، جيڪا ملڪ جي ۾ هندو ڪميونٽي لاءِ خاص طور ترقي لاءِ ڪم ڪري.

ايندڙ سال پاڪستان هندو ڪائونسل جي چوندن جو سال آهي. مخلص شيواڏارين کي اڳتي اچڻ گهرجي.

مالي سهايتا جي هميشہ ضرورت رهندي آهي. انهيءَ کان سواءِ ڪوبہ ڪم ٿيڻ نٿو سگهي. سرنديءَ وارن کي اڳتي اچڻ گهرجي،توهان جي هڪ هڪ پائي امانت طور تي شيوا جي ڪمن ۾ ڪم ايندي. ڪو سخي دل وارو هڪ ميت بس يا ايمبولينس جو ڪم بہ پنهنجي ذمي کڻي ته وڏي ڳالهہ ڪونهي پر هڪ وڏي شيوا لکي ويندي.

هندو ڪميونٽي هميشہ شيوا جي ڪمن لاءِ دنيا پر ۾ مشهور آهي. پُراڻي زماني جا اسڪول، اسپتالون، هاسٽلون اڄ بہ اُن جي گواهي ڏين ٿا. آخر هرهڪ کي هلٽو آهي، هن دنيا ۾ مشڪلاتون ته آهن، هڪ ادارو اهڙو هئڊ گهرجي جتي ملڪ يا صوبي ليول تي مسئلا سامهون اچن جيڪو هندو ڪائونسل ڪنهن حد تائين پوري ڪرڻ جي ڪوشش ڪري رهي آهي. هر هندو جو ڪم آهي ته پنهنجي وِت آهر پاڪستان هندو ڪائونسل جي سهايتا ڪن ۾ گهٽي کان گهٽا ميمبر ٿي پنهنجي ٿي آواز کي مضبوط ڪن. ننڍا ننڍا ڪم ميت بس، ايمبولينس شيوا، تعليم ۾ علاج لاءِ ضرورت مندن جي مدد کي وڌائڻ جي ضرورت آهي.

سڀ ڳالهيون گهمي ڦري انهيءَ ڳالهہ تي اچي پهچن ٿيون ته هر هندو هر لحاظ کان تعاون ڪري.

رکان اُميد ڪريو تعاون

پريم سنديش

مهيش ڪمار تلريجا

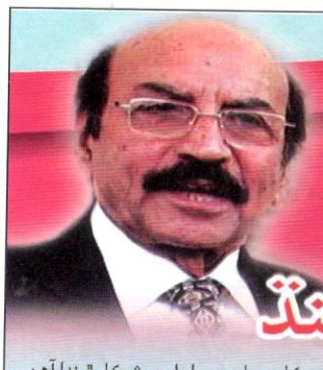
نائب صدر

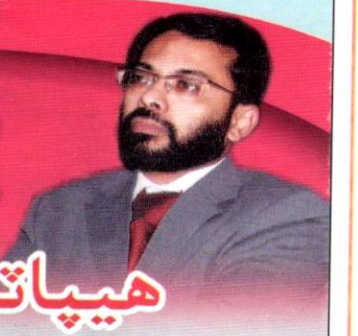
پاڪستان هندو ڪائونسل

اڄ تمام وڏي خوشي جهڙي ڳالهه آهي ته 7 سال پهرين شروع ٿيندڙ پاڪستان هندو ڪائونسل اڄ هڪ اداري جي شڪل اختيار ڪري چڪي آهي. جنهن اداري ۾ تقريباً هر علائقي جي نمائندگي موجود آهي. پاڪستان هندو ڪائونسل پاڪستان ۾ رهندڙ تمام هندو برادري جي بنا ڪنهن پيد پاو جي شيوا ڪري رهي آهي. پاڪستان ۾ رهندڙ هر هندو، ڪائونسل جو ميمبر ئي آهي ۽ اُنهن دوستن جي سهڪار سان ڪافي فلاحي ڪم ٿي رهيا آهن. ايان بہ وڌيڪ جدوجهد ۽ ڪم ڪرڻ جي ضرورت آهي. مان سمجهان ٿو ته جيڪڏهين ائين ئي ساڻين جو تعاون رهيو ته پاڪستان هندو ڪائونسل ايان بہ وڌيڪ پنهنجو ڪار وهنوار سهڻي نموني هلائيندي.

اڄ هن ڪڏيل شادين (ساموهڪ وِواهه) جي موقعي تي مان جَس ۽ واڌايون ڏيڻ ٿو اسان جي پيٽرن ڊاڪٽر رميش ڪمار وانڪواڻي صاحب، صدر راجا آسرمل منگلاڻي صاحب ۽ هر اُنهي ميمبر کي جنهن ڪنهن نہ ڪنهن نموني سان انهي شبہ ڪاريہ ۾ حصو ورتو.

آخر ۾ ڏڻي ڏر پرارٿنا ڪريان ٿو ته اڳتي بہ پاڪستان هندو ڪائونسل اهڙا سوشل، ڌارمڪ ڪاريہ جاري رکندي ۽ اسان جو پيارو پاڪستان بہ ترقي جي راهن تي گامزن رهي.

وزيراعليٰ سنڌ جو خصوصي پروگرام

هيپاٽائيٽس کان پاڪ سنڌ

هڪ محتاط اندازي مطابق سجي دنيا ۾ 50 ڪروڙ ماڻهو هيپاٽائيٽس بي ۽ سي کان متاثر آهن ۽ هر سال 10 لک ماڻهو هن هاجيڪار بيماريءَ ۾ اجل جو شڪار ٿيندا آهن. سجي سنڌ ۾ هيپاٽائيٽس جي وڏندڙ شرح ڏسندي وزيراعليٰ سنڌ ان جي خاتمي لاءِ 2009_2008 ۾ هڪ خصوصي پروگرام شروع ڪيو ۽ هاڻي هن پروگرام ۾ وڌيڪ ٽن سالن جي واڌ ڪئي وئي آهي، جيڪا 2014_2011 تائين جي مدي لاءِ آهي، هن پروگرام جي پهرئين مرحلي تحت هيٺ ڏنل انگن ۽ اکرن موجب نتيجا حاصل ٿي چڪا آهن.

01	ويڪسينيشن آهي ضلعي آبادين جيڪي وڌيڪ توجهه طلب آهن	1698430
02	عام آبادي ۾ جي ويڪسينيشن	1135000
03	اسڪول ويندڙ ٻارن لاءِ ويڪسينيشن	735857
04	ويڪسينيشن، نون جاول ٻارن لاءِ 24 ڪلاڪن اندر	775000
05	جيل جي قيدين لاءِ ويڪسينيشن	18439
06	ٻوڏ متاثرين جي ويڪسينيشن	194000
07	گڏاپ ۾ بن قاسم ٽائون ۾ ويڪسينيشن	15451
	ٽوٽل	4572177

جڏهن ته هيپاٽائيٽس جي مرض ۾ مبتلا مريضن جن جو مفت علاج ٿي رهيو آهي، انهن جو تعداد ڪجهه هن ريت آهي.

01	انٽرفرون جي ذريعي هيپاٽائيٽس سي جو علاج	80997
02	اورل ٽراپي جي ذريعي هيپاٽائيٽس بي جو علاج	9398
03	انٽرفرون (9 MIU) جي ذريعي هيپاٽائيٽس ڊي جو علاج	2003
04	قيدين جو علاج	1266
	ٽوٽل	93664

2014_2011 (ٽن سالن) لاءِ هدف

ويڪسينيشن جو هدف

"Target Group"	"Target"
01 عام آبادي	1670000
02 اسڪول ويندڙ ٻارن لاءِ	1450000
03 آهي ضلعي آبادين جيڪي وڌيڪ توجهه طلب آهن	60000
04 جيل جي قيدين لاءِ	45000
05 تازن جاول ٻارن لاءِ	5000

علاج ۽ حفاظت جي لاءِ

علاج	هدف
01 هيپاٽائيٽس "C"	73000
02 هيپاٽائيٽس "B"	7280
03 هيپاٽائيٽس "D" وڏن لاءِ	845
04 هيپاٽائيٽس "D" ٻارن لاءِ	300

تشخيص جي خدمات لاءِ

"تشخيصي ٽيسٽ"	"هدف"
ICT Test 01	1200000
Eliza _ B,C&D 02	652800
PCR Test 03	36000
PCR Tests (outsourcing) 04	18000

صحت جي پائيدار نظام متعلق

علاقتو	موجوده	منصوبابندي
01 PCR ليبارٽريز جي تعمير	02	01
02 سينٽينل سائيٽس	43	43
03 ڪولڊ اسٽوريج رومز	06	03
04 ڪولڊ اسٽوريج گاڏيون	01	01

۽ سموري سنڌ ۾ سرڪاري توڙي غير سرڪاري، نرسري کان هائير سيڪنڊري تائين اسڪول ويندڙ ٻارن جو ڪل تعداد 6000000 آهي ۽ انشاءَ الله انهن سيني ٻارن جي ويڪسينيشن پڻ هن پروگرام دوران مڪمل ڪئي ويندي.

هيپاٽائيٽس جي ڦهلاءَ جا سبب

1. هيپاٽائيٽس جي متاثر مريضن تي استعمال ٿيل سرنج جو ٻيهر استعمال.
2. غير ضروري ٽڪا.
3. غير اسڪرين شده رت جي منتقلي.
4. شيو جي لاءِ بار بار ساڻڪي بليڊ جو استعمال وغيره.
5. جنسي بي راهه روي سان.
6. ٻانهه تي نشان وغيره ڪرائڻ يا نالا لکرائڻ سان.
7. هيپاٽائيٽس ۾ مبتلا ماءُ مان پيدا ٿيڻ واري ٻار کي.

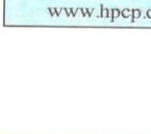
(ياد رکو احتياط علاج کان بهتر آهي)

هيپاٽائيٽس هڪ وڏندڙ بيماري آهي، جنهن کي علاج کان وڌيڪ احتياط سان روڪي سگهجي ٿو.

عوام کي گذارش آهي ته هن هاجيڪار بيماريءَ کان بچڻ لاءِ سجي سنڌ ۾ قائم شده هيپاٽائيٽس سينٽرز ۾ وڃي پنهنجي ۽ پنهنجي ٻارن جي مفت چڪاس، ويڪسينيشن ۽ علاج ڪرائين.

موجوده عوامي حڪومت جو عزم

هيپاٽائيٽس جو خاتمو اسان جو مشن

صوبائي پروگرام مئنيجر:
هيپاٽائيٽس کان بچاءُ ۽ ڪنٽرول پروگرام،
صحت کاتو، حڪومت سنڌ

رابطو: ٽول فري نمبر: 0800_14727، ويب سائيٽ: www.hpcp.com.pk

هڪ ٻي اهم ڪاميابي

هن پروگرام جي هڪ ٻي اهم ڪاميابي اها به آهي ته پروگرام مئنيجر پنهنجي ذاتي دلچسپي وٺي سوئٽزرلينڊ جي گورنمينٽ سان ڳالهائي هيپاٽائيٽس D جي مريضن تي سالياني 600000 (ڇهه لک) خرچ ايندڙ ڪورس کي گهٽ ڪرائي 300000 (ٽي لک) رپيا ڪرايو آهي. جنهن جو اعلان 28 جولاءِ 2011 ورلڊ هيپاٽائيٽس ڈي تي سوئٽزرلينڊ جي قونصليٽ جنرل کان ڪرايو. جنهن ۾ هڪ پيگاسس انجيڪشن جي قيمت 12500 مان گهٽائي 5525 رپيا ڪئي وئي آهي. (جيڪا روچ ڪمپني جي آهي) ياد رهي ته روچ ڪمپني پرڏيهه جي واحد ڪمپني آهي، جنهن اڄ تائين ڪنهن به اداري کي رعايت نه ڏني آهي ۽ روچ ڪمپني صرف اسان کي 50 سيڪڙو تائين رعايت ڏني آهي. جيڪا هن پروگرام جي وڏي ۾ وڏي ڪاميابي آهي، جنهن سان حڪومت سنڌ کي اربين رپين جو فائدو ٿيندو.

شري لكشمي جيءَ كي آرتي

اوم جئہ لكشمي ماتا ، ميا جئہ لكشمي ماتا
تُم كو نِش دِن سيوت ، هر ، وشٹو ، وِدَاتا . اوم ....

اُما رَما برهماٹي ، تُم هي جگ ماتا
سُوريہ ، چندرما دياوت ، نارد رِشي گاتا . اوم ....

دُرگا رُوپ نِرنجني ، سُک سمپتي داتا
جو كوئي تُم كو دياوت ، رِدّي سِدّي دَن پاتا . اوم ....

تُم پاتال نِواسني ، تُم هِي شُبھ داتا
كرم پرياوَ پركاشني ، يوَنِدّي كي داتا . اوم ....

جِس گھر تُم رهتي تهان ، سب سد گُٹ آتا
سب سنيوَ هوجاتا ، من نهين گھبراتا . اوم ....

تُم بِن يگيہ نہ هوتي ، وستر نہ كوئي پاتا
كان ، پان كا وبيوَ ، سب تُم سي آتا . اوم ....

شُبھ گُٹ مندر ، سُندر ، كيروَ دِدّي جاتا
رتن چتُردش تُم بِن ، كوئي نهين پاتا . اوم ....

مهالكشمي جيءَ كي آرتي ، جو كوئي جن گاتا
اُر آنند سماتا ، پاپ اُتر جاتا . اوم جئہ لكشمي ماتا

